

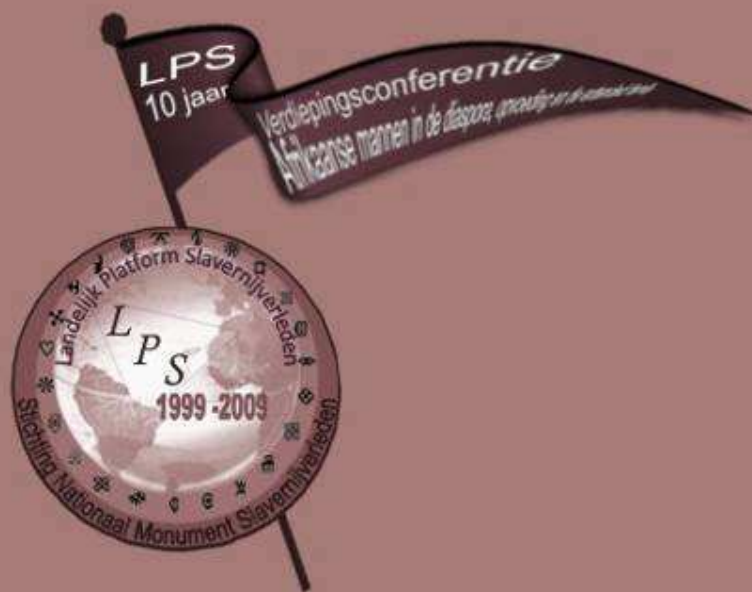
VERSLAG VAN DE VERDIEPINGSCONFERENTIE

Afrikaanse mannen in de diaspora,
opvoeding en the extended family.

GEORGANISEERD DOOR:

Stichting Nationaal Monument Nederlands
Slavernijverleden
(Landelijk Platform Slavernijverleden, LPS)
in het kader van
de viering van haar 10 jarig jubileum

op 27 maart 2010
in het congrescentrum Engels te Rotterdam

Publicatiedatum
6 mei 2010

Aanleiding: Deze Verdiepingsconferentie is georganiseerd in het kader van het tienjarig bestaan van de Stichting Nationaal Monument Nederlands Slavernijverleden. De Verdiepingsconferentie had als thema 'Afrikaanse mannen in de Diaspora, Opvoeding en Extended Family'.

Doelstelling: De Stichting Nationaal Monument Nederlands Slavernijverleden wil het bewustwordingsproces over de plaats en sociaal maatschappelijk belang van het gezin en de extended familie in het kader van het emancipatie - en opvoedingsproces bevorderen.

Dagvoorzitter

De heer Ronny Lemmers

Organisatie

De Stichting Nationaal Monument Nederlands Slavernijverleden in samenwerking met Humain BV. De heer Drs. Hugo Esseboom.

Plenaire bijdragen

De heer Alex Walle

Mevrouw Drs. Barryl A. Biekman

Mevrouw Drs. Lilian Truideman

De heer Dr. Artwell Cain

Mevrouw Drs. Hannah Belliot

Vice voorzitter Landelijk Platform Slavernijverleden

Voorzitter Landelijk Platform Slavernijverleden

Consul Generaal van de Republiek Suriname in Nederland

Directeur NiNsee

Onderwijskundige, voormalig wethouder Stadsbestuur Amsterdam en voormalig Stadsdeelvoorzitter Amsterdam Zuid Oost

Penningmeester Landelijk Platform Slavernijverleden

Coördinatie ontvangst en registratie Funky Fresh Entertainment

Libation

Voordrachtskunstenaar

De heer Kensly Vrede

Mevrouw Glenda van Duivenvoorde

Mevrouw Marianne Markelo

De heer Walter Palm

Presentaties

Mevrouw Dr. Renata de Bies (hoofdspreker)

Verbonden aan de Anton de Kom Universiteit Republiek Suriname

De heer Ramon Hooplot (Suriname)

Mevrouw Drs. Jeanne Henriquez (Curaçao)

Oprichter/directeur Tula Museum te Curaçao

Werkgroepvoorzitters

De heer Andrew Makkinga

Mevrouw Mr. Wilma Gillis - Bursleson

Mevrouw Drs. Irish Verwey

De heer Ramon Hooplot

Mevrouw Drs. Hannah Belliot

Voorzitter werkgroep 'Zwarte mannen'

Voorzitter werkgroep 'Onderwijs en arbeidsmarkt'

Voorzitter werkgroep 'Jeugdcriminaliteit en opvoeding'

Voorzitter werkgroep 'Zelforganisatie en opvoeding'

Voorzitter werkgroep 'Opvoeding en eenoudergezin'

Werkgroeprapporteurs

De heer Lesly Kwesi Reiziger

Mevrouw Eunice La Croes

Mevrouw Lucienne Gena

Mevrouw Jane Biekman

De heer Ruben Monkau

Rapporteur werkgroep 'Zwarte mannen'

Rapporteur werkgroep 'Onderwijs en arbeidsmarkt'

Rapporteur werkgroep 'Jeugdcriminaliteit en opvoeding'

Rapporteur werkgroep 'Zelforganisatie en opvoeding'

Rapporteur werkgroep 'Opvoeding en eenoudergezin'

Fotografie

De heer Armand van Hetten

Hoofdreductie

Mevrouw Dominique Snip C' Emprezz Communicatie en Journalistiek www.cemprezz.nl

Eindreductie

Mevrouw Dominique Snip, Mevrouw Barryl Biekman en Mevrouw Mavis Biekman

Contactgegevens

Secretariaat: Stichting Nationaal Monument Nederlands Slavernijverleden

Postbus 139 2501 CC Den Haag. Email: lanplatfo@xs4all.nl. Telefoonnummer: 0031 (0)6 25 181 599

Websites: www.platformslavernijmonument.nl ; www.lps-10jaar.nl.

Inhoudsopgave

	<i>Pagina</i>
Voorwoord van <i>Drs. Barryl A. Biekman</i>	4
<i>Plenaire sessie 1</i>	
Welkomstwoord door <i>de heer Alex Walle</i>	7
‘LPS in historisch perspectief’ door <i>Drs. Barryl A. Biekman</i>	8
Officiële openingswoord door <i>Drs. Lilian Truideman</i>	18
Korte reactie van directeur NiNsee, <i>Dr. Artwell Cain</i>	20
Gedicht van voordrachtskunstenaar <i>Walter Palm</i>	21
<i>Plenaire sessie 2</i>	
“Set the Tone” toespraak door <i>Drs. Hannah Belliot</i>	23
Presentatie <i>Dr. Renata de Bies, hoofdspreker</i>	24
Presentatie <i>de heer Ramon Hooplot</i>	36
Presentatie <i>Drs. Jeanne Henriquez</i>	39
<i>Werkgroepen</i>	
Verslag werkgroep ‘Zwarte mannen’	51
Verslag werkgroep ‘Onderwijs en arbeidsmarkt’	54
Verslag werkgroep ‘Jeugdcriminaliteit en opvoeding’	56
Verslag werkgroep ‘Zelforganisatie en opvoeding’	59
Verslag werkgroep ‘Opvoeding en eenoudergezin’	62
<i>Plenaire terugkoppeling</i>	
Conclusies en aanbevelingen uit werkgroepen	65
<i>Dankwoord en plenaire afsluiting</i>	
Afsluiting formele gedeelte dagvoorzitter Ronny Lemmers	67
Dankwoord bestuurslid LPS, de heer Kensly Vrede	68
<i>Bijlagen</i>	
Bijlage 1. Persbericht Rootsynergie Weekend (RSW) 1999	71
Bijlage 2. Startbeschikking oprichting NiNsee 20 juni 2002	72
Bijlage 3. Convenant LPS en NiNsee 13 mei 2003	74
Bijlage 4. Persbericht Verdiepingsconferentie 12 maart 2010	79
Bijlage 5. Programma Verdiepingsconferentie 27 maart 2010	81

Voorwoord

Met heel veel trots geven wij u, via deze rapportage, een inkijk in de resultaten van de door het Landelijk Platform Slavernijverleden, georganiseerde Verdiepingsconferentie op 27 maart 2010 in het kader van haar 10-jarig jubileum.

Nog nooit eerder in de Nederlandse geschiedenis is op zo een indringende wijze aandacht besteed aan de positie van het Afrikaanse gezin in de diaspora met als focus de Afrikaanse man, vader en partner.

Wat denken, voelen en willen Afrikaanse mannen in de diaspora? Hoe denken zij over de stereotype beelden en anekdotes die over hen bestaan en welke rol spelen zij binnen het opvoedings - en emancipatieproces? Dit zijn vragen waarover we ons hebben gebogen op de Verdiepingsconferentie. De aanwezige Afrikaanse mannen in de diaspora zijn samen met anderen (vrouwen, jongeren/studenten, wetenschappers, (zelf)organisaties uit het maatschappelijk middenveld en het bedrijfsleven, vertegenwoordigers van de achterbanorganisaties van Afrikaanse nazaten, het OCAN en het NiNsee, de Consul Generaal van de Republiek Suriname en een vertegenwoordiger van het ministerie van WWI) op deze historische conferentie aan de slag gegaan om van gedachten te wisselen over hun rol binnen het gezin als vader, partner en opvoeder in de context van de Extended Family en de maatschappij.

Via de inleidingen is duidelijk geworden waar de anekdotes en de negatieve stereotypebeelden en opvattingen vandaan komen en is ingegaan op de stand van zaken betreffende de historische en hedendaagse werkelijkheid. Via werkgroepen is met elkaar beraadslaagd over de conclusies en aanbevelingen die op uitvoeringsniveau al dan niet via projecten zullen moeten worden gerealiseerd. U wordt dan ook van harte uitgenodigd om niet alleen een kijkje te nemen, door bijvoorbeeld te bladeren, maar de inhoud van deze rapportage goed te bestuderen. De rapportage is geschreven om te lezen en te bestuderen. Laat het vooral bekijken en het advies is vervolgens: doe er iets mee. Door het te bestuderen kunt u zelf bepalen op welke wijze u gevolg wenst te geven aan de aanbevelingen. Immers, uit de evaluatie van de conferentie is duidelijk geworden dat het LPS voor een bijzondere uitdaging is gesteld. Namelijk iets doen met de aanbevelingen. En dat willen wij graag! Dat was ook onze bedoeling met de conferentie.

Verder hebben wij ons gebogen over urgente thema's waarmee Afrikaanse jongeren in de diaspora bijvoorbeeld dikwijls mee kampen zoals gebroken gezinnen, vroegtijdig schoolverlaten, tienerzwangerschappen, criminaliteit en werkloosheid. We streven naast duidelijkheid en openheid ernaar om daadwerkelijk van betekenis te zijn door een bijdrage te leveren aan de realisatie van een goede toekomst voor niet alleen onze jongeren, maar voor alle jongeren op alle niveaus van de Nederlandse multiculturele samenleving. Dit, niet in een vacuüm, maar beseffend dat wij in een globaliserende wereld vertoeven, waar de Europese en de continentale dimensie – mede vanwege de transatlantische driehoek, Suriname en de (Nederlandse) Antillen - , een belangrijke plaats innemen in het leven van de Afrikaanse familie in de diaspora.

Het LPS zelf beschikt niet over een structureel budget om activiteiten te ontwikkelen. Het is dankzij en dat hebben wij zeer gewaardeerd, het ministerie van Wonen, Wijken en Integratie (WWI) dat wij in staat zijn gesteld om deze Verdiepingsconferentie te realiseren.

Wij interpreteren de bijdrage van het ministerie als een “kordate daad van besef” dat er bij lange na niet is vereffend door Nederland voor wat betreft genoegdoening in verband met de misdaad tegen de Afrikaanse menselijkheid tijdens de transatlantische slavenhandel en slavernij, de black holocaust, zoals de “heilige” Martin Luther King de MAAFA ook wel heeft uitgedrukt.

Het is om die redenen dat het LPS, samen met relevante anderen, een actieve bijdrage wenst te leveren aan de implementatie van de VN Durban Verklaring en Programma van Actie WCAR (2001) en de Resolutie Durban Review (2009). Want alleen dan kunnen we iets doen aan de impact van de effecten die nog steeds bestaan en voelbaar zijn. Te beginnen met de implementatie van de resultaten van de Verdiepingsconferentie van 27 maart 2010. Want daar hebben we het over. We verwachten heel veel meer steun van anderen die een bijdrage gaan leveren aan het ter hand nemen van de aanbevelingen, voortvloeiend uit de Verdiepingsconferentie.

Het bestuur van het LPS wil iedereen het gevoel geven dat zij bestaan.

Wij gaan er van uit dat u dat ook wilt en zeggen u bijvoorbaat dank voor uw voornemens om een bijdrage te blijven leveren aan de doelstellingen van het LPS zodat wij een verschil kunnen maken en kunnen zeggen: “Free At Last”.

Mevrouw Drs. Barryl A. Biekman, Voorzitter LPS

Mede namens

Vice voorzitter/Secretaris Alex Walle

Penningmeester Kensly Vrede

Plenaire sessie 1

Welkomstwoord door de heer *Alex Walle, vice voorzitter/secretaris LPS*

“LPS in historisch perspectief”, een korte terugblik, *mevrouw Drs. Barryl A. Biekman, voorzitter LPS*

Officiële opening door mevrouw *Drs. Lilian Truideman, Consul Generaal van de Republiek Suriname in Nederland*

Korte reactie van *directeur NiNsee, Dr. Artwell Cain*

Gedicht van de heer *Walter Palm, voordrachtskunstenaar*

Welkomstwoord De heer Alex Walle (een samenvatting)

Vicevoorzitter en secretaris Landelijk Platform Slavernijverleden

Introductie

De heer Alex Walle, vicevoorzitter en secretaris van het Landelijk Platform Slavernijverleden (LPS) heette de aanwezigen welkom.

Geachte aanwezigen

Namens bestuur en leden van het Landelijk Platform Slavernijverleden heet ik u van harte welkom op deze belangrijke dag. In het bijzonder heet ik welkom de consul generaal van de republiek Suriname mevrouw Truideman, mevrouw De Bies en Henriquez en de heer Hooplot. Verder heet ik welkom de heer Palm van het ministerie van WWI en de vertegenwoordiger van OCAN de heer Helberg en directeur Cain van het NiNsee.

Afrikaanse mannen in de diaspora, opvoeding en Extended Family is het onderwerp van deze Verdiepingsconferentie en daarmee een hot issue.

De thema's die aan de orde zullen komen zijn alle gerelateerd aan de vraagstukken die zich afspelen binnen Afrikaanse diaspora gezinnen, maar staan ook in verband met de stereotypingen die bestaan over de Afrikaanse mannen in de diaspora. Zijn ze waar of onwaar? Dat horen we zo, waarna we in werkgroepen de verschillende onderwerpen verder zullen uitdiepen.

Aan het einde van de dag verwacht ik dat we tot overeenstemming zijn gekomen over het te volgen traject voor de toekomst. Want wat het LPS met deze verdiepingsconferentie beoogt, is het wegnemen van stereotypingen die belemmerend zijn voor de vooruitgang van de groep. En daar zijn er veel van. Ik wens u daarom een succesvolle bijeenkomst en wil u alvast van harte dankzeggen voor de getoonde belangstelling en uw bijdrage.

Toespraak en welkomstwoord Mevrouw Drs. Barryl A. Biekman Voorzitter Landelijk Platform Slavernijverleden

Introductie

Mevrouw drs. Barryl A. Biekman is voorzitter van het Landelijk Platform Slavernijverleden (LPS). Zij plaatste het LPS in historisch perspectief en gaf een korte terugblik.

Mevrouw drs. Biekman aan het woord

Welkomstwoord

Goede middag dames en heren, familie. Nogmaals van harte welkom op deze bijzondere dag, de herdenking van het tienjarig bestaan van het Landelijk Platform Slavernijverleden (LPS). Ik volg bij de opbouw van mijn presentatie het modelletje dat we gisteren hebben meegekregen van onze dagvoorzitter, Ronny Lemmers, te weten: Introductie, Context en Kern. Voor mijn te bespreken onderwerp is het een handig hulpmiddel omdat er heel veel te vertellen is over de realisatie van het LPS en de verrichtingen daarna. Het verhaal is niet in een aantal minuten te vertellen.

Ik begin eerst met een korte introductie over Barryl Biekman: wie is zij, wie is haar moeder en wie is haar vader? Wat valt er te vertellen over haar opvoeding?

Inleiding

Wonen, Gezin en Opvoeding

Ik kom uit een gezin van 8 kinderen, vier jongens en vier meisjes, moeder Miemie en vader Cor, wijlen. Van vaderskant zijn er nog een broer en zus geboren.

Ik ben een alleenstaande ouder, niet te verwarren met een bewust ongehuwde moeder, ik ben gehuwd geweest. Ben moeder van een zoon en dochter en grootmoeder van een kleinzoon en kleindochter. Ik ben geboren in Paramaribo Suriname en achtereenvolgend opgegroeid in twee volkswijken: Abra Broki in de volksmond genoemd, Beekhuizen en later Latour Project. Op Latour Project heb ik mijn middelbare school jeugd jaren doorgebracht, gewerkt bij de Surinaamse Volkskredietbank tot mijn vertrek naar Nederland in 1970.

Kernbegrippen

Kernbegrippen binnen het gezin Biekman tijdens de opvoeding waren: discipline;

verantwoordelijkheid- en plichtsbesef, daadkracht, resultaatgericht, samenwerking en dit laatste gold vooral voor het feit dat we met acht kinderen in huis geacht werden elkaar zonder voorwaarden te ondersteunen. Schoolwerk mocht nooit worden “afgejast”. Het was leren, leren en nogmaals leren. Altijd positief in het leven staan. “De Kracht van het Positief Denken” is een boek van mijn vader geweest, dat verplichte kost was en vooral gelezen moest worden. En altijd vertrouwen op God in moeilijke tijden. Als er iets was, benadrukte mijn vader altijd: “bidden, bidden en nogmaals bidden want God staat je altijd bij maar ook Moeder Maria”. De verplichting om je maatschappelijk verdienstelijk te maken werd met de “papepel ingegoten”. Immers onze kinderen en kleinkinderen moesten trots op het leven van hun grootouders terug kunnen kijken, ze mochten zich niet schamen voor ons.

Racisme

Racisme op grond van huidskleur heb ik ook meegemaakt. Ik was meestal een blaka tara, blaka tin tin, ook wel aangeklede secundewijzer, als scheldwoord gebruikt voor (te) magere kinderen. Ik werd op een bepaalde school geplaatst in de domme rij. Op die school was er een systeem van “domme rij” voor kinderen die slechte cijfers haalde, heette het, en “knappe rij” voor de zogenaamde intelligente kinderen. Mijn cijfers om in de “domme rij” geplaatst te worden konden echter niet de oorzaak zijn geweest. Hindoestaanse kinderen afkomstig van het platteland en de zogenaamde Creoolse kinderen, ik was een van de weinige Creoolse kinderen, zaten zonder nadere argumentatie in de “domme rij”. In de “knappe rij” zaten overwegend welgestelde kinderen. Ik herinner me een voorval dat zwarte kinderen van een bepaalde juffrouw nooit een glaswater mochten halen, wat als een eer werd beschouwd als je een glaswater voor de juffrouw mocht halen, totdat ik een keer vroeg of ik water voor haar mocht halen. Ze stemde na aarzeling uiteindelijk in, maar riep vervolgens luidkeels, ik hoor mijn klasgenoten nog lachen, “zorg dat je er niet in spuugt”. Dit voorval heeft enorme indruk op me gemaakt, ik dacht toen....., maar ik deed het niet. Ik vermoed dat onder andere dit voorval mijn drijfveer uiteindelijk is geweest om racisme tot aan de wortel te bestrijden en uiteindelijk de persoon ben geworden die ik nu ben geworden, strijden voor gerechtigheid en tegen onrechtvaardigheid, strijden voor gelijke kansen ongeacht ras of kleur en mijn latere bemoeienissen tot heden binnen anti racisme structuren met accent op zwart racisme ook wel afrophobia genoemd.

‘Ik was meestal een blaka tara, blaka tin tin, ook wel aangeklede secundewijzer, als scheldwoord gebruikt voor (te) magere kinderen.’

Politiek actief

Zowel Vader als Moeder waren politiek actief. Moeder is de oprichtster van de Eerste Surinaamse Vrouwenbeweging (ASVO). Samen met mevrouw Nelemans, een witte vrouw uit Nederland, die al actief was in de Nederlandse Vrouwenbeweging maar in Suriname geen professionele arbeid mocht verrichten vanwege het beroep van haar man. Al op 14 jarige leeftijd bemoeide ik me met de doelstellingen van deze beweging. Ik was daarnaast ook actief in de Jongerenbeweging.

Gezinsproblemen

Behalve armoede hebben we ook gezinsproblemen gekend in relatie tussen vader en moeder. En wanneer vader en moeder ruzie hadden met elkaar, pakte moeder de spullen, en dat gebeurde wanneer mijn vader naar zijn werk was, mijn moeder had ook een baan, en verhuisden wij weer voor enige tijd naar grootmoeder. Grootmoeder, oma Fietje, weet ik nog, ontving ons altijd weer met open armen om het zo uit te drukken. Na een tijdje kwam mijn vader, moge zijn ziel in vrede rusten, weer om vergiffenis smeken en hup a kee, de volgende dag waren wij allen weer met elkaar verenigd. En zo ging het een paar keer totdat mijn vader en moeder ieder hun eigen weg kozen, we hadden een gezin bestaande uit twee huishoudens en de relatie kan omschreven worden als een zogenaamde

“bezoekrelatie”.

Straffen

De straffen tijdens onze opvoeding kunnen worden gekenmerkt als te zijn overlevering vanuit mijn vaders opvoeding door fraters in het katholieke internaat in Suriname. Kan niet anders. We waren wat mij betreft slachtoffertjes van het katholiek straffensysteem dat mijn vader tijdens zijn jeugd heeft ondergaan. Langdurig knielen op een deurmat met gestrekte armen en een zwaar boek er overheen en oh wee de armen omlaag gingen. Iedere keer als de armen omlaag gingen werden ze met een stok weer naar boven gehaald tot je erbij neerviel. Gelukkig kunnen wij er nu om lachen. Het heeft ons bij nader inzien niet slecht gedaan. We zijn allen goed terecht gekomen.

Nu we een bepaalde trend zien ten aanzien van de Rooms Katholieke Kerk, herinner ik mij een verhaal van mijn vader. Tijdens afscheid van zijn overleden broer in Chicago, jaren geleden, merkten wij mijn vaders groot verdriet over het overlijden van zijn broer. Hij had intens verdriet en huilde, wat ons, mijn zus en ik, in de gelegenheid stelde om te vragen naar de betekenis van zijn broer voor hem.

Mijn vader is vanaf zijn 3^e tot 18 jaar moet het geweest zijn in het internaat opgevoed samen met zijn (enige) broer Desi. Zijn opvoeders waren witte fraters. Hij vertelde hoe zijn broer hem heeft verlost uit handen van een bepaalde frater. Hij en zijn broer waren samen opgevoed in het Internaat maar zijn broer ging op een bepaald moment de scheepvaart in. Mijn vader bleef toen alleen achter. Het waren de laatste jaren van zijn internaatsleven. Mijn vader vertelde dat hij vanwege een bepaald voorval de frater had “geschopt”. Hij vertelde niet over het voorval maar wel dat hij het zat was en in een opwelling die frater had geschopt. Daarna liep hij weg op blote voeten zwerfend door Paramaribo. Het is zijn broer geweest die uiteindelijk na terugkeer van de scheepvaart zorg droeg dat mijn vader weer onderdak had en vanaf toen kon hij rekenen op financiële steun van zijn broer, hij maakte zijn studie af en vond daarna een baan. Mijn vader was een ervaringsdeskundige op het gebied van racisme en discriminatie, niet alleen ervaren gedurende zijn internaatsjaren, maar ook bij Bruinzeel en de Billiton maatschappij waar hij werkte. Mijn moeder en haar zus zijn niet door hun moeder opgevoed maar door hun “grootmoeder”.

Het publiek luistert aandachtig, links voor professor dr. Alex van Stripriaan

CONTEXT

Inleiding

De context van mijn presentatie is het LPS in historisch perspectief. Ik heb mijn verhaal in een aantal hoofdonderwerpen onderverdeeld. Ik volg daarbij de inhoud van de powerpointpresentatie. De geschiedenis van het LPS begint bij de Afro Europese Vrouwenbeweging “Sophiedela”. De totstandkoming van Sophiedela is begonnen als een sociaal culturele (florerende) sportorganisatie van en voor “creoolse” vrouwen in Den Haag. Sport werd toen beschouwd als middel voor resocialisatie, integratie en participatie, om het zo uit te drukken. Er zijn vele wedstrijden gewonnen. De vele bekens zijn in een mooie kast opgeborgen. Belangrijke personen zijn geweest: Jane en Marva Biekman, Mieke, Wonny en Euredice Stuger.

1) Fase van zwartbewustzijn

Het begon in de 80tger jaren, na een actieve participatie van ruim tien jaar binnen de witte vrouwenbeweging toen we ontdekten dat van evenredige vertegenwoordiging van zwarte vrouwen in politieke en maatschappelijke functies en posities geen sprake was. Witte vrouwen maakten de dienst uit en bepaalden de agenda. Wij waren reactief in plaats van proactief. We ontdekten tevens dat we op een aantal beleidsterreinen over aanpak met elkaar van mening verschilden. Binnen de doelstelling van Sophiedela, paste het niet om “mannen” als “de maatschappelijke vijand” te beschouwen. Immers onze eigen mannen om het zo uit te drukken waren ook de benadeelden van het systeem. De nieuwe oriëntatie van Sophiedela was gericht op de versterking van de zwarte vrouwenbeweging. Sophiedela richtte zich vooral op de doelgroep mannen en vrouwen van Afrikaanse afkomst met jongeren als speerpunt. Belangrijke personen voortrekkers van de zwart gerichte vrouwenbeweging zijn geweest Hellen Felter, Agnes Samuels, Rita Nalooop, Tara Oederai Singh Varma, Jenny Clemencia, (wijlen) Orsine Fleur.

2) Fase van Rootsnyergy

1993, gestimuleerd door de tijdsgeest en om te voldoen aan de verwachtingen van beleidsmakers en welzijnswerkers, voor het verkrijgen van financiële steun, startte Sophiedela met beleidsweekenden. Hoofddoel van de beleidsweekenden was visie ontwikkeling, vaststelling missie en besluitvorming over de strategieën om de doelen te bereiken. Focus was het emancipatieproces. Rode draad was de betekenis en rol van gesubsidieerde instellingen en het welzijnswerk voor de missie van Sophiedela. Toen bespeurden wij al het ontbreken van lange termijn visie bij de welzijnsinstellingen en onvoldoende kennis op het gebied van onze eigen geschiedenis.

Wij wilden identiteitsversterkend bezig zijn en in dit kader emancipatorisch. De thema's stonden niet los van de kaders waarbinnen Sophiedela zich wenste te profileren: versterking (culturele) identiteit: sociale, maatschappelijke, economische en politieke vooruitgang van de Groep. De eerste rootsnyergie weekenden (RSW'S) waren gericht op de herdefiniëring en positionering van het sociaal cultureel werk ten aanzien van Afrikaanse mensen in de diaspora in Nederland. Het is ook de periode geweest dat we het onderwijssysteem in Nederland begonnen te bespreken als een systeem dat vooral eurocentrisme verkondigt en het Sint-Nicolaas concept aan de kaak stelden.

Over vierde RSW's citeren door Alex Walle uit persbericht (bijlage 1).

Kernzaken, om een lang verhaal hierover kort te maken, hadden betrekking op: ontwikkeling van een curriculum ten behoeve van scholing en training, met als kerndoelstelling detraumatisering, bevrijding, identiteitsversterking en empowerment van de Groep. Thema's waren: black history, pan-Afrikanisme als voorwaarde voor eenheid, relatieverbetering, mentoring vanuit Afrikaanse wortels, vanuit meervoudig perspectief. De RSW's waren vooral ontwikkeld voor personen die oprecht

geloofden dat kennis en bewustzijn over historische achtergrond zouden leiden tot vooruitgang van de Groep. Als je weet waar je vandaan komt, wat je beweegt vanuit je diepste zelf”, zal je ook goed in staat zijn om verschillen te accepteren en vervolgens uitdrukking te geven aan jouw eigen identiteit, zonder al te veel uitleg. Door zwart bewust te zijn, ben je in staat om jezelf als niet minderwaardig of ongelijk aan de ander te beschouwen en ook sterk in de samenleving te staan. Belangrijke personen zijn geweest: Jenny van Eijma, Mavis Biekman, Fred Fitz James.

3) Fase van Verdieping

Separaat aan de RSW's tussen 1995 en 1997, de fase van bezinning en verdieping, was de belangrijke doelstelling gericht op samenwerking. Dit resulteerde in actieve gesprekken tot samenwerking tussen Sophiedela en organisaties die zich richtten op de behartiging van de belangen van de zogenaamde “creoolse doelgroep”, op mannen en vrouwen met als doelstelling te komen tot bundeling van krachten. Het geheel resulteerde in de oprichting van de Stichting MAMIO in Den Haag.

Bekend uit deze periode zijn de Creoolse DAGEN met als thema's onder andere: *“Biedt het Creools gezin de vrouw voldoende ruimte voor zelfontplooiing”*; *“De rol van de Creoolse man binnen het gezin”*; *“De rol van de Creoolse man binnen het emancipatieproces”*. Belangrijke personen zijn geweest: Fred Fitz James, Ir Elvis Biekman, Leendert Dennen en Ricardo Lemmers en de vrouwen van Sophiedela.

De conferentiedebatten hebben uiteindelijk geleid tot de verdere inspiratie voor de uiteindelijke oprichting van de Afro Europese Beweging Nederland. Belangrijke personen zijn geweest: Drs. Roy Hofwijks, Drs. Hugo Esseboom, Dr. Henry Dors, Drs. Hannah Belliot, Drs. Lucia Hooplot en Hesdey Tuinfort.

Uitleg processen

4) Fase van Lobby en Netwerkontwikkeling

Separaat aan de voornoemde periode vanaf 1996 ontstond steeds meer de behoefte om extra aandacht te geven aan voor de doelgroep belangrijke historische data. Van kleinschalige activiteiten te komen tot een nationale agenda met een internationale uitstraling. Het Idee werd gestimuleerd door een telefoontje uit Amsterdam waarin en passant werd gemeld dat de Koningin nog nooit was ingegaan op een uitnodiging ten behoeve van de viering en herdenking van het Nederlandse slavernijverleden. Sophiedela was ervan overtuigd dat er een verandering moest komen en ging aan de slag. Dit was onze beginfase van het actieve bewustmakingstraject over de slavernijrol van Nederland. In de

geschiedenisboeken was die rol immers onzichtbaar.

Sophiedela startte met zogenaamde huiskamersessies om mensen te informeren over de doelstellingen van Sophiedela en de ideeën met betrekking tot de afwikkeling van het slavernijdossier door Nederland. Belangrijke uitkomst van die sessies was dat het Nederlandse slavernijverleden op de Nationale Agenda moest en niet meer zoals toen gebruikelijk was een wijkgerichte aanpak en interngerichte viering. Het moest nationaler met een internationale approach. De Nederlanders en de wereld moesten weten dat Nederland nooit buitenschot mocht blijven als het gaat om reparatie en de Nederlanders vooral moesten worden geïnformeerd waarom er zoveel Surinamers hier zijn. Belangrijke personen zijn geweest, Marjorie Dors, Mavis Biekman, Joke Fitz James en Serfia MacNack.

De huiskamersessies werden gevolgd door een andere fase en niveau van gespreksvoering, onder andere met historici in binnen en buitenland, onderwijsdeskundigen respectievelijk door oriënterende gesprekken bij relevante musea en instellingen op het gebied van zwartbewustzijnsprocessen. Lange gesprekken in Suriname, in Engeland en in Nederland, met zwarte prominenten, vooral goed geïnformeerd zijn over de geschiedenis was het motto als onderdeel van het deskundigheidsbevorderende proces. Sophiedela wilde immers goed beslagen ten ijs komen. Het idee van een Petitie was uiteindelijk het grotere plan. Belangrijke personen tijdens het ontwikkelingstraject zijn geweest: Ray Biekman, Frank Dragtenstein en Ludwich van Mullier.

Op 3 juli 1998 was het zover.

Tijdens de Sophiedela conferentie “Vrouwen en Sporen van Slavernij” werd de petitie door tussenkomst van ex parlementslid Tara Oedraysingh Varma aangeboden aan het Nederlandse Parlement. Hierbij wil ik opmerken dat door tussenkomst van Iwan Leeuwijn het zover is gekomen dat Tara met hoge koorts richting Den Haag toogde om de petitie in ontvangst te nemen. Briefwisselingen met het parlement en een aantal prominenten om de petitie tijdens de conferentie in ontvangst te nemen waren op niets uitgelopen. Hulde daarom aan Tara.

5)Fase van Politieke aandacht, Discussie en Erkenning

Na ruim negen maanden stilte werd Sophiedela in februari 1999 door tweedekamer vaste commissievoorzitter, De Cloe, uitgenodigd om de petitie officieel aan te bieden aan de vaste Kamercommissie. Een periode van vele lobbygesprekken met fractiewoordvoerders in de Tweede Kamer en ambtenaren volgde. Zo kreeg ik een lesje politiek lobbyen van Dr. Hugo Fernandes Mendes, toenmalig directeur minderhedenbeleid bij het ministerie BZK, en ging conform aan de slag. Over dit lobby proces zijn er veel anekdotes. Zo vroeg een zeer geëmotioneerde fractie woordvoester aan mij of het nodig was om al die wreedheden op die wijze in de petitie te formuleren? Waarna mijn antwoord was “ja, dat moesten we om iets tot stand te kunnen brengen, ook omdat jullie ook slachtoffers zijn van het gebrek aan kennis over deze periode uit de Nederlandse geschiedenis”. De aanbieding van de petitie heeft veel media aandacht gegenereerd en vele gesprekken met verschillende opinion leaders opgeleverd, voor en tegenstanders. Het SIO onder leiding van wijlen Sew Rambocus ondersteunde Sophiedela door een adviesbrief te sturen aan de vaste Kamercommissie.

In mei 1999 kwam het verlossende woord. De petitie stond op de agenda ter behandeling in de gecombineerde vaste kamercie's BZK en Justitie. Met een kleine delegatie van Sophiedela leden (Joke Fitz James, Jane Biekman en Marjorie Dors) en een paar sympathisanten (Patter Richelieu, Dr. Ferdi Derveld, Roy Ristie en Drs. Roy Hillers, vanwege het SIO-belang) zaten we toen op de publieke tribune. In unanimitieit werd door de cie's na lange, voor ons spannende, beraadslaging, uiteindelijk besloten dat de verantwoordelijke bewindslieden (OCW, BZK en Algemene Zaken)

samen met Sophiedela actief beleid moesten gaan voeren betreffende alles wat nodig was om verwerking tot stand te brengen zoals de realisatie van het monument en de daarmee samenhangende herdenkingsactiviteiten. Sophiedela heeft de besluitvorming toen geïnterpreteerd als de afwikkeling van het Nederlandse slavernijdossier.

Om vervolgens aangemerkt te worden als officiële gesprekspartner van de overheid op het gebied van het slavernijdossier werd als belangrijke voorwaarde van de zijde van de bewindslieden gesteld, dat Sophiedela een bundeling van alle belanghebbende organisaties tot stand moest brengen. Dit, om te voorkomen dat andere organisaties voor hetzelfde bij de Nederlandse overheid zouden aankloppen.

Direct na ontvangst van de brief ging Sophiedela aan de slag met krachtenveldonderzoek en inventarisatie van relevante instellingen en deskundige personen ten behoeve van het traject en proces die daarop zou volgen. Sophiedela slaagde er uiteindelijk in om de bundeling tot stand te brengen. Het commitment was er, er bleek groot draagvlak, waarna het LPS een aantal maanden daarna haar eerste oprichtingsvergadering kon realiseren.

Een delegatie van het LPS, bestaande uit zogenaamde eerste vertegenwoordigers per in het LPS deelnemende organisatie werd samengesteld. Doel: het in gezamenlijkheid voeren van de gesprekken met ambtenaren en politieke ambtsdragers. Een zogenaamde dagelijks bestuur in oprichting werd aangewezen.

Een projectplan, waarin de koers betreffende de missie van de samenwerkende organisaties zou worden uiteengezet was het eerste doel.

Een draftingcommissie werd samengesteld. Deze bestond uit Professor Dr. Alex van Stipriaan, Dr. Frank Dragtenstein, Drs. Roy Hillers, Drs. Urwin Vyent.

Het werd vervolgens voor commentaar voorgelegd aan relevante derden en uiteindelijk als missie document door het LPS goedgekeurd.

Het document werd tijdens de presentatiebespreking met enthousiasme en veel woorden van waardering ontvangen door de verantwoordelijke bewindslieden (Van Boxtel en Van der Ploeg en de directeur generaal namens het ministerie van Algemene Zaken). Een historische mijlpaal was bereikt. Het LPS werd vanaf dat moment erkend als officiële gesprekspartner van de Nederlandse overheid inzake de afwikkeling van het Slavernijdossier. Financiering om de organisatie te realiseren werd toegekend en LPS kon vervolgens werken aan haar geformuleerde doelstellingen. Separaat werd door de overheid een Comité van Aanbeveling ingesteld. Dit comité is altijd ervaren als een controle orgaan ten behoeve van de Nederlandse Staat. Ander belangrijk moment is geweest de oprichting van een structureel Overleg “ Musea en Slavernij” als te zijn een belangrijke voorwaarde gesteld door Staatssecretaris OCW Van der Ploeg in het kader van subsidieverlening aan de musea. Als reden werd genoemd dat de Nederlandse musea tot aan dat moment niet of nauwelijks aandacht hebben geschonken aan tentoonstellingen in het kader van de Nederlandse slavernij.

‘Met heel veel zweet en vele tranen is NiNsee uiteindelijk bereikt. Belangrijke zorg was dat het NiNsee niet zou verworden tot een elitair gestuurde organisatie.’

6)Fase van Droom naar Daad en Nu aan de slag

Vanaf de oprichting van het LPS volgden wekelijkse gesprekken met verantwoordelijke beleidsambtenaren. De overleggen en activiteiten resulteerden vervolgens in twee belangrijke LPS-documenten te weten: “ Van Droom naar Daad”, waarvan hoofdauteur is geweest, Drs. Andre Marcet en “Nu Aan de Slag”, waarvan hoofdauteur is geweest, Drs. Wim Hoekstra. Op basis van het eerste document werd groenlicht gegeven voor de belangrijke vervolgstap te weten: formuleren van een plan ten behoeve van de instelling van het dynamisch monument. “Van Droom naar Daad” had al belangrijke ingrediënten opgeleverd voor de besluitvorming betreffende de realisatie van het statisch monument. De inspanningen resulteerden vervolgens in de Startbeschikking op 20 juni 2002 (**bijlage 2**), **Vice Voorzitter Alex Walle leest voor**. Deze startbeschikking werd op 24 juni 2002 in de namiddag, tijdens een feestelijke bijeenkomst op het ministerie van OCW in Zoetermeer, plechtig uitgereikt door Staatssecretaris, Dr. Rick van der Ploeg aan de voorzitter van het LPS. Terwijl in de voormiddag op dezelfde dag de statuten voor de oprichting van het NiNsee bij de notaris te Den Haag waren gepasseerd. Op 24 juni 2002 werd het NiNsee opgericht door de LPS voorzitter.

Op 30 juni 2002 werd het NiNsee bestuur voorgesteld tijdens de Nationale Herdenking in de Ridderzaal. Op 1 juli 2002 vond de onthulling van het Nationaal Monument in het Oosterpark te Amsterdam plaats en de Koningin was er.

Maanden voorafgaande aan de oprichting van het NiNsee vond overleg plaats met kandidaten voor het bestuur van NiNsee. Binnen LPS voltrok zich een spannende discussie wat ertoe geleid heeft dat twee belangrijke organisaties uit het LPS stapten. Een deel van het LPS bestuur was van mening dat het LPS bestuur capabel genoeg was om zelf leiding te geven aan het NiNsee. Er was vooral ook verschil van mening tussen LPS bestuur en het Comité van Aanbeveling. Het Comité adviseerde een bestuur onafhankelijk van het LPS. Met die intentie werd gestart met de werving van kandidaat bestuursleden ten behoeve van het NiNsee.

Het NiNsee Raadgevend Orgaan bestaande uit LPS organisaties was een van de belangrijkste besluiten vastgelegd, in de statuten om te bevorderen dat de band tussen het LPS en het NiNsee niet werd afgesneden en dat het LPS toch een zekere vinger in de pap zou houden. Immers het NiNsee is niet zo maar tot stand gekomen.

Met heel veel zweet en vele tranen is NiNsee uiteindelijk bereikt. Belangrijke zorg was dat het NiNsee niet zou verworden tot een elitair gestuurde organisatie.

Een Convenant tussen LPS en het NiNsee bestuur moest ervoor zorgen dat de navelstreng niet werd doorgesneden. Immers was het bewustzijn dat dankzij de LPS organisaties het NiNsee kon worden opgericht. We moesten erop kunnen vertrouwen dat de doelstellingen gerealiseerd zouden worden conform vastgesteld in “Nu Aan de Slag” op grond waarvan middelen waren toegekend. **Vice Voorzitter Alex Walle leest voor uit bijlage 3.**

7)Fase van Recessie: Verontwaardiging en Leegloop

Deze fase wil ik kwalificeren aan de hand van een aantal steekwoorden.

De overheidsfinanciering aan LPS stopte omdat er van uit werd gegaan dat LPS en het NiNsee een samenwerking waren aangegaan. Het LPS was afhankelijk geworden van het NiNsee voor het realiseren van haar vervolg doelstellingen.

Geen geld meer dus van overheidswege om huisvesting te betalen. We hoopten op huisvesting in het NiNsee kantoor, waarover vele gesprekken zijn gevoerd. Geen geld om vrijwilligers te compenseren voor de door hen gemaakte onkosten. Geen geld om te overleven.

Juni 2003, nadat de voorbereidende activiteiten bij het NiNsee in het kader van de nationale herdenking op 1 juli 2003, op een debacle was uitgelopen en de gemeente Amsterdam van het

NiNsee eiste dat de het LPS betrokken zou worden bij de herdenkingsactiviteiten kreeg LPS de opdracht van het NiNsee om het 1 juli 2003 herdenkingsplan te schrijven. Een aantal voor het LPS belangrijke dossiers werden aan het NiNsee overgedragen. NiNsee reageert niet meer; snijdt de banden af met het LPS; het LPS gaat haar eigen weg; er ontstaat leegloop bij het LPS. LPS wordt gereduceerd van een Federatie van 19 lidorganisaties tot een Federatie van zeven lidorganisaties.

8)Fase van Loslaten, Heroriëntatie en Internationale Samenwerking

Fase van loslaten

Deze periode vanaf 2004 kenmerkt zich door een proces van “Loslaten”.

Kan genoemd worden als de moeilijkste periode in de geschiedenis van het LPS.

Loslaten en nogmaals loslaten. Veel emoties, pijn en verdriet. Weten dat NiNsee bestaat maar vergeten dat NiNsee ook van ons is, moest zijn. LPS is een wees geworden. In de steek gelaten. Maar beseffend dat we nog niet klaar zijn met de opdracht. Er staan nog vele doelstellingen op het programma om te realiseren.

Doorstart

Uiteindelijk wordt na een periode van stilstand, de draad weer opgepakt. Dagelijks bestuur gaat akkoord met doorstart van het LPS als vrijwillige organisatie. Alle met de doorstart gepaard gaande kosten worden gedragen door twee individuele personen.

Met heel veel geloof in eigen kunnen, hoop en vertrouwen in de toekomst, affiniteit en commitment, vindt er heroriëntatie plaats ten aanzien van de nieuwe missie en doelstellingen van het LPS. LPS besluit zich te richten op internationale samenwerking en vindt vooral haar weg in het kader van de activiteiten op het gebied van de uitvoering van de VN WCAR Durban Verklaring en Programma van Actie 2001 en de daaruit voortvloeiende activiteiten gericht op de bestrijding van Racisme. Tevens is de nieuwe focus gericht op alles wat er nog kan bijdragen tot de afwikkeling van het Nederlandse slavernijdossier vanuit het perspectief van de Afrikaanse nazaten van de slachtoffers van de Nederlandse slavernij. Het LPS is thans een begrip in Internationale gremia's onder andere binnen de Verenigde Naties, the Office of the High Commissioner on Human Rights.

DE KERN

De Agenda voor de Toekomst

Uitgangspunt van het LPS is de afwikkeling van het slavernijdossier vanuit het perspectief van de Afrikaanse nazaten van de slachtoffers van het Nederlands Slavernijverleden. De missie zal zich vooral richten op doelstellingen die moeten leiden tot een adequate afwikkeling van het Slavernijdossier. Dit kan het LPS niet alleen maar zal meer dan ooit op nationaal niveau samenwerking moeten aangaan met relevante instellingen. Uit de conclusies van de Verdiepingsconferentie zal het LPS vervolgens een eigen conclusie daaraan moeten verbinden voor het zetten van vervolgstappen in het kader van de Agenda voor de Toekomst, onder andere het versterken van het Afrikaanse gezin in de diaspora en de aanpak van de vraagstukken die belemmerend zijn voor de vooruitgang van de Groep in de Nederlandse multiculturele samenleving.

2011: is het VN Internationaal Jaar voor mensen van Afrikaanse afkomst. Het LPS heeft al twee projecten die zij wenst te realiseren. 1) De Rosa Parks Award en Lezing en 2) de Uitgifte van een Gedenkboek. Het is een jaar waarin 10 jaar na de VN Durban Verklaring wordt herdacht. In Nederland zullen activiteiten moeten worden ontwikkeld die in kaart brengen hoe Nederland deze VN Verklaring heeft geïmplementeerd. De CERD, het hoogste VN orgaan heeft Nederland op de vingers getikt voor wat betreft de uitvoering gericht op specifieke doelgroepen waaronder Surinamers en mensen van Afrikaanse afkomst. 2011 is het jaar van de evaluatie. LPS heeft veel steun nodig van het SIO en OCAN om te ondersteunen bij acties richting de Nederlandse Overheid.

2012: is het tien jaar geleden dat het statisch monument tot stand is gebracht en het NiNsee door het LPS is opgericht. Het NiNsee kan het LPS op deze belangrijke data niet ontkennen. Ik roep het NiNsee dan ook op om samenwerking ten aanzien van dit traject.

2013: ten slotte, is het jaar van 150 jaar afschaffing van de Nederlandse Slavernij. Het is belangrijk dat zelforganisaties van de nazaten van de slachtoffers van de Nederlandse transatlantische slavernij zowel in Nederland als in (voormalig) Nederlandse Koloniën, eensgezind optrekken voor wat betreft een gemeenschappelijke Agenda en voor wat betreft een samenlevingsbrede campagne, herdenking en viering. Het LPS wil daarbij als zelforganisatie een leidende rol vervullen. Het is vooral op weg naar 2013, dat zal moeten worden getoond hoezeer organisaties samenwerking met elkaar willen aangaan. Onder andere het NiNsee.

Overleg de heer ir. Elvis Biekman en de heer drs. Hugo Esseboom

Openingstoespraak (een samenvatting) Mevrouw Drs. Lilian Truideman

Consul Generaal Republiek Suriname

Introductie

Mevrouw drs. Lilian Truideman is Consul Generaal van de Republiek Suriname. Zij deed een openingstoespraak tijdens de officiële opening van de Verdiepingsconferentie.

Inleiding

Mevrouw Lilian Truideman brengt felicitaties van de President van de Republiek Suriname drs. Ronald Venetiaan aan het Landelijk Platform Slavernijverleden (LPS), aan alle burgers van Antilliaanse, Afrikaanse en Surinaamse afkomst en allen die een bijdrage hebben geleverd aan het Landelijk Platform Slavernijverleden.

De strijd die zij hebben geleverd is voorbij, maar het is nog niet volbracht. Zij wenst hen sterkte in de strijd die er komen gaat. Namelijk de strijd om erkenning en een acceptabele compensatie voor het leed van de nazaten van de slachtoffers van de koloniale handel. Ze noemt het NiNsee en het Nationaal Monument Slavernijverleden als twee belangrijke vruchten van het tien jaar geleden opgerichte LPS.

Mevrouw drs. Truideman spreekt

Fase van profilering

Tien jaar verder wordt de balans opgemaakt en een nieuwe fase ingeluid. Nu is het de fase van profilering waarbij door het LPS de oproep wordt gedaan zich te richten op het op orde stellen van zaken binnen het gezin en de familie. Die oproep onderstreept mevrouw Truideman van harte, zoals Barack Obama orde op zaken heeft gesteld in eigen kringen. Zij roept alle Afrikaanse mannen in de diaspora op om af te rekenen met stereotypebeelden die over hen bestaan. Het is hun plicht om een belangrijke rol te spelen in het opvoedingsproces. De rol van opvoeder in de familie en het gezin moet zodanig ingevuld worden, dat de maatschappij er waardering voor heeft.

Driehoeks Slavenhandel

Begin zeventiende eeuw waren Europa, Afrika, Amerika en het Caribische gebied met elkaar verbonden via de Driehoekshandel. Slaven waren nodig om het harde werk op de plantages te doen. Zij maakten deel uit van de kolonisatie op de plantages. Nederland speelde in de zeventiende eeuw een voortrekkersrol in de slavenhandel met de West Indische Compagnie (WIC). Voorouders van Afrikaanse mensen in de diaspora werden veelal uit het Fort aan de kust van Ghana gehaald.

Inmiddels is het 147 jaar geleden dat de slavernij is afgeschaft. De vraag die velen zichzelf stellen is: zijn we werkelijk vrij? Met de Verdiepingsconferentie moet niet alleen worden gezocht naar de juiste weg, maar moet ook de 'Bigi Jari' van het LPS worden gevierd. Taboes moeten doorbroken en bespreekbaar worden. Er zijn veel goede voorbeelden van Afrikaanse mannen in de diaspora. Mevrouw Truideman blikt terug op de toespraak van mevrouw Biekman. Deze voorbeelden zijn

overal te vinden. Het zijn sporters, mannen uit het bedrijfsleven en ze zitten in de politiek.

Tot slot

De rollen die Afrikaanse mannen in de diaspora vervullen moeten niet alleen bekritiseerd, maar ook worden gewaardeerd. Mevrouw Truideman roept alle mannen op om een bijdrage te leveren. Truideman: “Zeg wat je denkt, wat je voelt en wat je wilt. Wees open en help vrouwen je te begrijpen”.

Korte reactie (een samenvatting) De heer Dr. Artwell Cain

Directeur NiNsee

Introductie

De heer dr. Artwell Cain is sinds 14 maanden directeur van het NiNsee. Hij reageerde op de oproep van dagvoorzitter Ronny Lemmers te reageren op de toespraak van mevrouw drs. Barryl Biekman, voorzitter van het LPS.

De heer dr. Cain geeft een reactie

Reactie

Het NiNsee is bezig met voorbereidingen in samenwerking met verschillende organisaties als de gemeente Amsterdam voor 2013, het jaar waarin de 150ste viering van de afschaffing van de slavernij plaatsvindt. In dat jaar bestaat het NiNsee ook tien jaar en zullen er rond het monument activiteiten worden georganiseerd.

De heer Cain bedankt het Landelijk Platform Slavernijverleden voor de strijd die zij hebben geleverd en spreekt alvast zijn dank uit voor de toekomst en de strijd die er komen gaat. Hij geeft aan de agenda voor 2011 samen met het Landelijk Platform Slavernijverleden samen te stellen.

Rotsen.

*Ik bewonder rotsen,
omdat ze hun hardheid niet verschuilen
achter huichelachtige praatjes.*

*Ik bewonder rotsen.
omdat ze manmoedig huilen
als ze onbeschat trotseren
onbeschofte tropische stortbuien.*

*Ik bewonder rotsen,
omdat ze niet wegrollen,
niet huiveren, niet wegduiken,
voor de duivelse tropische zon.*

*En bovenal bewonder ik rotsen,
door zon geblaakte rotsen,
omdat ze niet buigen voor de passaat
zoals anderen zonder ruggengraat.*

Walter Palm, voordrachtskunstenaar.....

Plenaire sessie 2

“Set the Tone” toespraak door *Mevrouw Drs. Hannah Belliot*

Gevolgd door drie presentaties:

*Mevrouw Dr. Renata de Bies, hoofdspreker (verbonden aan de Anton de Kom Universiteit
Republiek Suriname)*

De heer Ramon Hooplot (Suriname)

*Mevrouw Drs. Jeanne Henriquez (Curaçao/Oprichter/directeur Tula Museum
Curaçao)*

Toespraak (een samenvatting). Set the Tone Mevrouw Drs. Hannah Belliot

(Onderwijskundige, voormalig wethouder Stadsbestuur Amsterdam en voormalig Stadsdeelvoorzitter Amsterdam Zuid Oost)

Inleiding

Mevrouw drs. Hannah Belliot is onderwijskundige, voormalig wethouder Stadsbestuur Amsterdam en voormalig Stadsdeelvoorzitter Amsterdam Zuid Oost. Zij blikt terug op het jaar 1982 waarbij dr. Dors, de heer Eersel, de heer Hofwijks, mevrouw Biekman en zijzelf reeds actief waren. Die ervaring sterkt haar in de conclusie dat problemen en oplossingen van alle tijden zijn. “Je dient ze alleen aan te passen aan de dynamiek van het moment”.

Mevrouw drs. Belliot sets the tone

Onderzoek

Mevrouw Belliot heeft jaren onderzoek gedaan naar opvoeding, relaties en het thuisfront (gezin) in de maatschappij. Zij deed onderzoek naar honderden specifieke opvoedingsomstandigheden. Haar onderzoek en de resultaten liggen bij het Ministerie. Zij deelt enkele resultaten en bevindingen uit het onderzoek.

- 70% van de Afro-Caribische jongeren uit Amsterdam Zuidoost wordt doorverwezen naar het VMBO.
- Daarvan haalt 28% de Citotoets niet.

Deze bevindingen werken niet stimulerend voor de toekomst, meent zij. Vooral als bekend is dat 74% van de autochtone jongeren doorstroomt naar het VWO en de Havo. Er is geen tijd om te praten maar om actie te ondernemen. Ze erkent het bestaan van succesvolle zwarte ondernemers. “Maar we zijn er nog lang niet”.

Ze roept Afrikaanse mannen in de diaspora op om stil te staan bij haar bevindingen tijdens de conferentie.

Keynote Presentatie – Hoofdspreker Mevrouw Dr. Renata de Bies (Anton de Kom Universiteit Republiek Suriname)

Introductie

Mevrouw dr. Renata de Bies, verbonden aan de Anton de Kom Universiteit van de Republiek Suriname gaf in historisch perspectief inzicht over de rol van het gezin (Black Family/Building for Eternity) binnen veranderende samenlevingen. Verschillende gezinstypen werden belicht en de betekenis van het gezin en de familierelaties voor de emancipatie en het opvoedingsproces binnen de Afrikaans-diaspora context. Er werd inzicht gegeven over de verschillen voor wat betreft de Europese/Nederlandse traditie. Een klein wetenschappelijk onderzoek maakte integraal deel uit van deze hoofdpresentatie. Dit onderzoek vormt de basis voor vervolg (fundamenteel) onderzoek.

Mevrouw dr. De Bies over terminologie

Inleiding en terminologie

Huishouden: groep personen die samenwonen

Gezin: Sociale eenheid waar kinderen worden opgevoed (Terborg J, 2002. Liefde en Conflict)

Soorten gezinnen:

Extended familie:

Er zijn twee soorten extended families: de verticale extended familie en de horizontale extended familie.

De verticale extended familie bestaat meestal uit drie of meer generaties die samen een huishouden vormen, of zeer dicht bij elkaar wonen (cf. Het yard systeem in Jamaica (Higman 1976)). De extensie van de basis familie groep is tussen generaties. Hierbij wonen bijvoorbeeld grootouders erbij; maar het kunnen ook kinderen met hun kinderen zijn

Bij de horizontale extended familie gaat het om families waarbij tantes, ooms, neven enz. deel van

het huishouden uitmaken

Kenmerken extended familie:

- Komt meestal voor in agrarische gemeenschap.
- Sterke binding tussen familieleden
- Frequent en persoonlijk contact met familieleden

Het nucleaire gezin of kerngezin bestaat uit een bij de wet getrouwd echtpaar (vader en moeder) + kinderen

Kenmerken:

- Geen sterke band met familieleden buiten het gezin (neef, nicht enz.)
- Contact met deze familieleden, indien die er is, is meestal onpersoonlijk

Een-ouder- (nucleaire) gezin, bestaat uit een ouder of + van hem/ haar afhankelijke natuurlijke of erkende (aangenomen) kinderen. Ook hier weer is er sprake van een indeling: 1) Eenoudergezin waarbij het gezinshoofd nooit met een partner van de andere sekse heeft samengewoond; 2) eenoudergezin tengevolge van echtscheiding, dood van een partner, of in de steek gelaten door een partner. Dit gezin wordt ook wel “gebroken” gezin genoemd. Opmerking: Voor de eerste categorie is de term volgens mij misplaatst, want dat gezin is niet gebroken, immers een gezin is een sociale eenheid waar kinderen worden opgevoed.

Concubinaat of samenwoningsverbanden –geregistreerd of niet geregistreerd.

Partners, man en vrouw, die in hetzelfde huis wonen met hun kinderen.

In wat nu volgt zal ik het achtereenvolgens hebben over: de traditionele Afrikaanse familie, de Afrikaanse familie in de postemancipatie periode, Huidige gezinsvormen van de Afrikaan in diaspora en theorieën over de Afrikaanse gezinsvormen in het Caribische gebied, het niet- nucleaire gezin en de wet, en de ongelukkige terminologie gehanteerd bij de beschrijving van het gezinsleven en de gezinsvormen van de Afrikaan in diaspora

Traditionele Afrikaanse Familie

De traditionele Afrikaanse familie strekt zich uit boven het kern- of nucleaire gezin. De Afrikaan uit die traditionele familie behoort tot een clan (dorp), een familiegroep, een verzameling van kerngezinnen die samen een dorp vormen. Iedereen uit de groep (het dorp) werkt samen voor het belang van de groep. Dorpelingen bewerken het land samen- de maatschappij is meestal een agrarische, zorgen samen voor hun vee en bovenal voeden ze hun kinderen samen, gemeenschappelijk op. Zo'n Afrikaans dorp bestaat meestal uit 50-500 identieke huishoudens. Elk individueel gezin heeft zijn eigen huis, en elk huis is identiek.

In zo'n dorp is er geen plaats voor individualisme. Ieder gezin in het dorp geniet van het succes van andere gezinnen uit het dorp. De families uit het dorp delen lief en leed, succes, voorspoed met elkaar. Het dorp is een verlenging van het gezin. Zo was het leven in Afrika. Het traditionele familiesysteem heeft eeuwenlang goed kunnen gedijen in die agrarische maatschappij totdat de slavenhandel voor miljoenen Afrikanen die verkocht werden in slavernij, het familiesysteem uit elkaar liet vallen, om het bij de woorden van Chinua Achebe te houden *Things fell apart*

Afrikaanse familie tijdens de slavernij

De Afrikanen verkocht als slaaf werden bezit. Hierdoor waren ze nog niet eens de eigenaar van hun eigen lichaam. Dit maakte het onmogelijk voor hen om hun traditionele familieleven voort te zetten in de gebieden waar ze tot slaaf gemaakt waren. Het familieleven van de Afrikaan werd ontworpen;

families werden uit elkaar gerukt door het beestachtige, meedogenloze, en hardvochtige systeem van slavernij in de Amerika's. De familievorm van de tot slaaf gemaakte Afrikaan was niet dezelfde als die in Afrika. *Was het dan nucleair, extended of een-moeder?*

Het twee-ouder-nucleaire gezin

In strijd met wat vroeger werd beweerd, dat de tot slaaf gemaakte Afrikanen slechts een-oudermoeder gezinnen kenden, geeft de literatuur te zien dat het twee-ouder-nucleaire gezin de typische samenlevingsvorm van tot slaaf gemaakte Afrikanen in diaspora was, vooral op grote plantages in het Caribisch gebied. Barrow (1996) noteert met verwijzing naar Higman (1978/1979) dat familielevens de norm was onder de tot slaaf gemaakte Afrikanen, en dat huishoudens die bestonden uit nucleaire gezinnen in de meerderheid waren in Jamaica en Trinidad. Jones (1985) schrijft dat het twee-ouder nucleaire gezin de samenlevingsvorm van de tot slaafgemaakte Afrikanen in Amerika was, ongeacht de locatie, de grootte, de aard van de eigenaar, de economie van een plantage, de leeftijd van de slavengemeenschap van die plantage. Maar deze familie was niet stabiel vanwege de alomdreigende gedwongen scheiding door verkoop, donatie of erfenis. De samenleving kon lang duren in die gevallen waar er geen sprake was van zulke scheidingen tussen man en vrouw, en ouders en kinderen.

Ondanks de vele belemmeringen bij het vinden van een partner, kenden tot slaaf gemaakte jonge Afrikanen in Amerika ook langdurige monogame relaties (Jones 1985). Deze ideale situatie werd echter op sommige plantages verstoord door demografische en culturele tradities. De gewoonten van de tot slaaf gemaakte Afrikanen om een partner te vinden binnen de stam, en een onevenwichtige sekse verhouding beperkten de keus van een partner. Bovendien verboden vele eigenaren de Afrikaanse mannen om een vrouw te zoeken buiten hun eigen plantage, aangezien de kinderen uit die samenleving niet aan hem zouden toebehoren, maar aan de eigenaar van de moeder. In Amerika hadden vele van deze jonge vrouwen die een monogame relatie hadden met een man, soms een voorkind van hun man zelf, of van een andere man. Vermeerdering van het aantal tot slaaf gemaakte Afrikanen was economisch van betekenis voor de slaveneigenaar. Elke geboorte betekende financiële winst voor de slavenhouder, maar in de familie werd het gezien als een sociaal en familie feit. Sommige jonge meisjes kregen hun eerste kind buiten het "huwelijk", en dit werd sociaal aanvaard door de gemeenschap van de tot slaafgemaakte Afrikanen. Maar dit bleek ook voordelig te zijn voor het jonge meisje en haar familie, aangezien slaveneigenaren een vrouw die op jonge leeftijd haar fertiliteit had bewezen, niet makkelijk verkochten. Jonge mensen tegen de twintig waren de eerste kandidaten voor verkoop als een eigenaar geld nodig had.

Een greep uit de toehoorders (rechts voor dr. Dragtenstein, links voor mevrouw Marianne Markelo)

Eén-ouder- moedergezinnen

Eén-ouder-moeder gezinnen, waren minder algemeen dan men vroeger dacht. Ze vormden echter een substantieel deel van de gezinsvormen van de tot slaaf gemaakte Afrikanen. Tijdens de periode van slavernij zijn de meeste één-ouder-moeder gezinnen waarbij de man als partner afwezig is, vooral in het Caribisch gebied, het gevolg van het verblijf van de man in een andere plaats.

Een speciale vorm van een-ouder-moeder gezin die het gevolg is van meestal gedwongen transraciale relaties (relaties tussen blanke mannen en tot slaaf gemaakte Afrikaanse vrouwen). In deze bezoeksrelatie hebben de partners nooit samengewoond. Zo waren in 1860 10% procent van de tot slaaf gemaakte Afrikanen in het zuiden van Noord-Amerika mulatten (Jones 1985). Dit levert het bewijs van de voorvallen van interracial verkrachting of concubinage op de plantages in het zuidelijke deel van Noord Amerika.

Bijzondere bezoeksrelaties

De meeste bezoeksrelaties van de tot slaaf gemaakte Afrikanen zijn het directe gevolg van slavernij. De traditionele Afrikaanse gezinsvormen werden ontwricht door de slavenhandel en slavernij. Maar de keuze voor het nucleaire gezin - vorm die aan de basis is van de traditionele extended familie kon de tot slaafgemaakte mens niet helemaal worden ontnomen. Man en vrouw stichtten gezinnen. Maar ook deze gezinnen werden ontwricht. Partners werden door verkoop uit elkaar gehaald. Vaak bleven deze partners elkaar trouw en ontstonden er zo bezoeksrelaties.

Zo verhaalt Jones (1985) over ene *Hannah Chapman* wier vader verkocht werd toen ze klein was aan een planter niet ver van hun plantage. Hannah zegt dat haar vader hen miste en dat zij naar hem verlangden, en dat hij wanneer mogelijk hen s' nachts heimelijk in het donker probeerde te bezoeken. Ook de bezoeksrelaties waarvan er sprake is bij de zwangerschappen van jonge vrouwen, ter voorkoming van verkoop, zijn het directe gevolg van de alverwoestende slavernij.

'Het onderzoek naar deze extended familievormen uit historische bronnen wordt bemoeilijkt omdat men moet uitgaan van data gebaseerd op de samenstelling van huishoudens.'

Extended Family

Zoals eerder opgemerkt krijgen jonge vrouwen een kind buiten een "huwelijk" om verkoop te voorkomen. De geboorte van dit kind wordt aanvaard door de familie. Zo zien we de eerste tijdelijke verticale extended family ontstaan. Deze extended family is echter niet permanent, want deze jonge vrouwen schichten uiteindelijk een eigen gezin met een partner (de vader van hun kind of een andere partner) (Craton 1991,1979).

Barrow 1996 geeft met verwijzing naar Higman (1976:169) aan dat er ook 'yards'¹ waren in Jamaica. Het waren veelvoudige gezinnen die bestonden uit groepen huishoudens van verwanten langs moederlijke lijn. De belangrijkste huishoudelijke functie van de yard was: de voorziening en bereiding van eten en de oppas van kinderen.

Beckles (1989) geeft voor Barbados aan de opkomst van groot-en overgrootmoeders die machtig waren in de gemeenschap van de tot slaaf gemaakte Afrikanen. Deze vrouwen versterkten familie solidariteit en gebruikten hun belangrijke invloed om de beroeps- en sociale status van hun kinderen te verheffen.

¹ Moet begin 1800 geweest zijn. Since the 1825 report linked separate families to discrete houses, livestock and rights to garden and provision grounds, it would seem that the slaves regarded these things as separate rights and possessions rather than common property.

In de Bahamas was er geen sprake van yards volgens Craton (1991,1979), en er is weinig bewijs voor het bestaan van extended families aldaar.

Het onderzoek naar deze extended familievormen uit historische bronnen wordt bemoeilijkt omdat men moet uitgaan van data gebaseerd op de samenstelling van huishoudens. Het probleem hierbij is de definiëring van de fysieke grens tussen de ruimten samen bewoond door de groepen van tot slaaf gemaakte Afrikanen. Wat was de grens voor de tot slaaf gemaakte Afrikaan? Was het de schutting tussen de groep huizen, of was het de muur tussen de huizen. Indien het de schutting zou zijn, dan zouden vele nucleaire, een-ouder-gezinnen geclassificeerd moeten worden als extended, polygyn, of meervoudige familie huishoudens.

Taken in het gezin

Thuis werkten de vrouw en de man samen om de vadersrol van kostwinner en beschermer te vervullen. De tot slaaf gemaakte Afrikaanse mannen in de Amerika's was het recht ontnomen om eigendom te bezitten, om een bestaan voor zichzelf te maken, om deel te nemen in het openbare leven, om hun kinderen te beschermen. Het instituut van slavernij had de tot slaaf gemaakte Afrikaanse man beroofd van zijn toegang tot het vaderrecht in politieke en economische zin. Zie hier al de eerste bron van latere stigmatisering van de Afrikaanse vader.

Zoals Angela Davis (1971) het naar voren heeft gebracht, hadden vrouwen die tot slaaf waren gemaakt, net als alle vrouwen in andere culturen ook een sociaal "lot" dat direct te maken had met hun biologische capaciteit van kinderen krijgen. De tot slaaf gemaakte vrouwen waren dus de eerste verantwoordelijken voor de zorg van de kinderen, en voor het dagelijks onderhoud van het gezin. Moeders en vrouwen deden hun huishoudelijke taken of zeer vroeg in de ochtend voor het werk, of s' nachts nadat alle andere familieleden naar bed waren gegaan.

Vaders deelden de verplichtingen van het gezinsleven met hun vrouwen. Zo maakten de vaders in Amerika op zondag meubels, schoenen, boterspanen en allerhande andere huishoudelijke artikelen voor verkoop (soms ruil). Anderen gingen op jacht om zo hun bijdrage te leveren.

Deze verplichtingen golden ook voor mannen die waren gedwongen een bezoekerrelatie te hebben met hun vrouw en kinderen, ondanks het feit dat vader slechts toestemming had om zaterdagavond en zondag met zijn gezin door te brengen. Zo schrijft Jones 1985: 37 "Lucinda Miller's family never had any sugar, and only got coffee when her father would bring it to her mother during his visits."

Mannen en vrouwen en vaders en moeders hadden wederzijdse verplichtingen jegens elkaar. Samen werkten zij om de integriteit van de familie te bewaren. Sommige historici suggereren dat de relaties tussen de seksen een gezonde gelijkheid benaderden. Tot slaaf gemaakte Afrikaanse mannen ontbeerden de middelen om economisch superieur te zijn aan hun vrouw, omdat zij geen eigendommen bezaten. Ziehier, een van de belangrijkste bronnen van ongelijkheid tussen man en vrouw en misschien ook de oorsprong van matrifocaliteit in stigmatiserende vorm, die min of meer neer komt op verwijt aan het adres van de Afrikaanse vader in diaspora dat hij geen verantwoordelijkheden op zich te wil nemen als vader en man, en de vrouw/ moeder alleen voor alles laat opdraaien; financiële zorg voor de kinderen, opvoeding van de kinderen enz.

Rol van de Afrikaanse man in het gezin

Tijdens de slavernij werd de tot slaaf gemaakte Afrikaanse man slechts een voortplantingsrol toebedeeld, terwijl de Afrikaanse vrouw beoordeeld werd op haar vermogen tot voortplanten. De meester hield dus slechts rekening met deze twee aspecten bij het verkopen van de tot slaaf gemaakte mensen. Het valt dus niet te verwonderen dat de relaties van deze mensen niet stabiel waren.

Komt nog erbij kijken dat zowel de eigenaar van de plantage als de opzichter te alle tijden toegang hadden tot elke Afrikaanse vrouw op de plantage, in een samenlevingsverband of niet. Met andere woorden slavernij, vooral in Zuid-Amerika (Guyana) heeft elke poging tot het bouwen van familiestructuren gedestabiliseerd en de Afrikaanse man een marginale rol toebedeeld in de familie.

Afrikaans Erfgoed

Bij de uitleg en beschrijving van het familiesysteem van de tot slaaf gemaakte Afrikanen tijdens de slavernij proberen historici vaak de oorzaak van deze familiesystemen te vinden in de Afrikaanse achtergrond van de tot slaaf gemaakte mensen. Zo wordt polygamie beschouwd als zijn oorsprong te hebben in Afrika. Maar de rol en status van Afrikaanse vader als middelpunt van kracht, wordt door de omstandigheden van de slavernij tot nul teruggebracht, onder andere door het feit dat de

wet voorschrijft dat kinderen van tot slaaf gemaakte Afrikanen de wettige status aan die van hun moeder ontleen, en dus het bezit worden van de eigenaar van de moeder. Polygamie op grote schaal kwam niet voor onder de Afrikanen. Misschien was het nucleaire twee-ouder gezin een eerste stap voor de Afrikaanse man om tot meerdere huwelijke te komen, en heeft de structuur van de slavernij dit proces in de kiem gesmoord.

Onderzoek van data wijst uit dat tot slaaf gemaakte creolen even polygyn waren als de Afrikanen (Higman 1976), en dat de Afrikanen meer neigden nucleaire families te vormen of alleen te leven. De creolen, daarentegen, kenden meer één-ouder-moeder gezinnen met kinderen.

Onderzoek op de Bahamas (Craton 1991) wijst ook uit dat er onder de creolen minder nucleaire twee-ouder gezinnen bestonden dan de Afrikanen, en dat ze veel liever alleen woonden dan samen met een partner.

Afrikaanse familie in de postemancipatie periode

Na de afschaffing van de slavernij was het voortbestaan en het welzijn van de familiegroep het grootste belang voor de vrije Afrikanen. Vrijheid kreeg voor hen hoofdzakelijk betekenis en gestalte in de context van de familie. De vrije mensen wilden sociale netwerken opbouwen die hoofdzakelijk uit bloedverwantschapsbanden bestonden, die werden aangevuld met aangenomen familie. De Afrikanen die van slavernij waren vrijgemaakt namen aan dat vrijheid betekende hereniging van de familiegroep die door slavernij uit elkaar was gescheurd. Dit bracht migratie met zich mee, maar er is weinig bewijs dat de families echt weer bij elkaar zijn gekomen in het Caribisch gebied.

‘Vrije Afrikanen wilden hun vrouw en dochters beschermen voor de lust van de planters en opzichters en probeerden hen zo ver mogelijk van het directe beheer van de plantage te houden.’

Emancipatie was niet een gift van een president of koning of gouverneur; het was een proces dat ervoor heeft gezorgd dat Afrikanen zijn gestopt te werken voor een meester en in plaats hiervan ernaar streefden direct in elkaars onderhoud te voorzien. Het beheer over zijn eigen arbeid en zijn eigen familielevens weerspiegelden een tweevoudige maat waarlangs echte vrijheid van de vrije Afrikaan kon worden gemeten. Van slavernij vrijgemaakte Afrikanen worstelden om familie en arbeidsrelaties zodanig te doen samensmelten dat vrouwen op de eerste plaats moeders konden zijn

en in tweede instantie werkers.

Vrije Afrikanen wilden hun vrouw en dochters beschermen voor de lust van de planters en opzichters en probeerden hen zo ver mogelijk van het directe beheer van de plantage te houden. De meeste vrouwen in het Caribisch gebied en in het zuidelijk deel van de VS moesten thuis werken of op hun eigen grond. Uiteraard waren vrouwen die gegoede mannen hadden eerder in staat dit te doen dan vrouwen die alleen voor hun kinderen moesten zorgen. De blanken bestempelden, vooral in de VS, deze vrouwen als lui, terwijl ze op een hypocritische manier het man-zijn van de Afrikaanse man betwistten en hen beschuldigden van onder de plak te zijn van hun vrouwelijke familieleden (zie hier de kiem van het stigma van de dominantie van Afrikaanse vrouw in het gezin.)

De VS

In het Zuidelijk deel van de VS waar slavernij hoogtij heeft gevierd, wilden de eigenaren van de katoenplantages ook dat de vrijgemaakte Afrikanen na de Civil War in gangs werkten, maar de Afrikanen kozen ervoor om in het squad –systeem te werken. Dit systeem moet worden gezien als een overgangssysteem tussen gang arbeid en family sharecropping.

Ook deze heer was van de partij en luistert aandachtig

Een squad is een sterke familiegroep die uit minder dan 12 personen bestaat die meestal familieleden zijn. De groep doet meestal seizoenwerk en wordt geleid door één van de leden zelf. Op deze manier zijn familievormen ontstaan tijdens de slavernijperiode samengesmolten tot werkrelaties na de oorlog.

De vrije Afrikanen woonden in deze periode nog steeds in de oude slavenkwartieren dichtbij het huis van de plantage-eigenaar; iets wat zij niet wilden omdat zij daardoor niet het eigen beheer hadden over het werk dat zij op het veld verrichtten. Tegelijkertijd wilden de planters hun katoenoogsten verhogen, en besloten ze meer katoen te planten. De planters en de vrije Afrikanen vonden een compromis in het familie sharecropping systeem. Dit systeem voldeed aan de minimale eisen van zowel de blanke als de vrije Afrikaan. De eerstgenoemde was hierdoor min of meer verzekerd van arbeid, terwijl de Afrikaan zijn eigen besluiten kon nemen voor wat zijn landbouwerswerk betrof. De sharecroppers verhuisden uit de oude hutten naar kleine huizen die verspreid lagen op de plantage.

Een sharecropper is een landbouwer die grond pacht en het bewerkt en hiermee een deel van de waarde van de oogst verdient. De vrije Afro-Amerikaan verkoos dit systeem omdat zowel man als vrouw een minimale hoeveelheid van hun productieve energie, en die van hun kinderen konden behouden voor zichzelf. Dit systeem stelde moeders in staat om hun tijd al naar gelang de behoeften van hun gezin te verdelen tussen huishoudelijke en veldarbeid. Bovendien waren vrouwen en hun dochters door dit systeem verwijderd van het dreigende bereik van de blanke supervisors die zich maar al te graag vergrepen aan de Afrikaans-Amerikaanse vrouw. Deze concrete voordelen van vrijheid konden niet worden uitgedrukt in financiële voordelen.

De man vertegenwoordigde de hele Afrikaanse familie en werd als zodanig erkend in het zuidelijk deel van de VS met zijn katoenplantages. De man/vader tekende het sharecropping contract voor zijn hele familie en verdeelde het werk onder zijn familie. De man was de belangrijkste bron van gezag in deze sharecroppers families.

Er waren sharecroppers vaders die tirannen waren en meerdere vrouwen hadden. Sommigen rammelden hun vrouw en kinderen en lieten het gezin al het werk doen terwijl zij iets plezierigs gingen doen. Jones 1985 illustreert dat gedrag op een perfecte manier in de beschrijving van ene Hayes Shaw. Dit gedrag heeft geleid tot kritiek van het Afrikaanse familieleven aan het einde van de negentiende eeuw. Stereotypen als: de Afrikaanse mannen hebben bepaalde prerogatieven die op niets zijn gebaseerd en zij kennen hun verantwoordelijkheid als man/ vader niet zien nu het licht en achtervolgen de Afrikaanse man nog tot de dag van vandaag.

Een ander voorname reden voor deze beschuldigingen lag in het feit dat Afrikaanse vrouwen naast hun huishoudelijk werk een belangrijke rol speelden in het onderhoud van hun gezinnen. De Afrikaanse man werd zeer slecht betaald voor het harde agrarisch werk dat hij moest verrichten. De vrouw moest bijverdienen om het gezin te onderhouden. Hierdoor werd de theorie van dominante Afrikaanse vrouw en matrifocaliteit versterkt.

Men ging zelf verder door te stellen dat het grootste probleem van de Afrikaanse familie de onverantwoordelijke vaderfiguur was die misbruik maakte van de trouwe, hardwerkende vrouwen in zijn familie. Tegen het midden van de twintigste eeuw hebben sociologen de publieke aandacht van de onverantwoordelijke vader verschoven naar die van de afwezige vader door het grote aantal eenouder-moeder gezinnen die het gevolg waren van urbanisatie en werkeloosheid van de Afrikaanse man. Het beeld van de overbelaste Afrikaanse moeder is door de jaren heen blijven bestaan, en het werd meestal vergezeld door de impliciete veronderstelling dat vrouwen in Afrikaanse gezinnen macht uitoefenen over man en kinderen

Het probleem bij de beschrijving van Afrikaanse gezinnen in de postemancipatie periode is dat men uitging van de blanke middenklasse van die tijd en heersende westerse genderstructuren waarbij de man alleen kostwinner was en de vrouw slechts huishoudelijk werk verrichtte.

De extended familie

De meeste historici benadrukken de nucleaire kant van het gezinsleven van de Afrikaan. Maar in het rurale zuiden van de VS leefden deze nucleaire gezinnen in grotere, flexibelere huishoudens, bovendien waren naburige huishoudens ook nog door familiebanden verbonden. Jones (1985) vermeldt dat een studie van de Afrikaans-Amerikaanse familie gebaseerd op census data tussen 1880-1900 aantoonde dat de kern van het huishouden uit een man en vrouw bestond, maar dat de extended familie steeds belangrijker werd. Families woonden vaak dicht bij elkaar, en er ontstonden netwerken van families. Deze netwerken speelden een belangrijke rol bij de verhuizing van de sharecroppers familie als zij elk jaar hun contract tekenden, en waar zij zich permanent vestigden.

Deze netwerken werden gekenmerkt door een geest van delen. Vrouwen in deze netwerken breidden hun taken uit van hun eigen huishouden naar de grotere gemeenschap. Sommige buurten bestonden geheel uit familieleden en aldus werd familie en gemeenschap één. In deze buurten/gemeenschappen was het normaal voor een vrouw om een baby (een wees) aan te nemen wiens ouders niet getrouwd waren (childshifting). Men hielp elkaar op allerlei manieren in deze gemeenschappen. Vrouwen speelden in deze gemeenschappen een centrale en bindende rol.

Huidige gezinsvormen van de Afrikaan in diaspora

De familiestructuren uit de slavernij komen nog steeds voor bij de Afrikanen in diaspora. Het extended familiesysteem is in zijn fysieke vorm min of meer verloren gegaan door de jaren heen. Het nucleaire gezin is de meest voorkomende gezinsvorm, en de andere gezinsvormen worden bestempeld als te zijn kenmerkend voor Afrikanen uit de lagere sociale klasse.

Veel Afrikaanse-Amerikanen schrijven over de resten, sporen van de Afrikaanse extended familiecultuur, waaronder: respect voor oudere familie van moeder's en vader's kant, respect en eerbied voor ouderen in het algemeen, de verzameling van de nucleaire familie in een grotere familie. In het taalgebruik in Suriname komen er woorden en gebruik van woorden voor die wijzen op resten van het extended familiesysteem: plantageneef, tante enz.

In een artikel gepubliceerd op het internet, getiteld *The Resurrection of the African-American Family* schrijft John Lewis (2009) dat Afrikaanse-Amerikanen gedurende de jaren 80 met hun familie reünies een nieuwe manier hebben ontdekt om het sociale familiesysteem van de Afrikaan te herdefiniëren en te vernieuwen. Extended families ontmoeten elkaar elke zomer gedurende een weekend. Afrikaans-Amerikaanse families verenigen zich om hun verwantschap en culturele nalatenschap te vieren. De Afrikaans-Surinaamse fam Ritfeld met verwanten in Suriname, Nederland en elders ter wereld heeft al een keer zo een reünie in Nederland gevierd, en nu doen ze het in Suriname.

Theorieën Afrikaanse gezinsvormen in Caribisch gebied

Volgens (Rajack-Talley 2006) valt er een driedeling te bemerken binnen de literatuur van het Afrikaanse gezin in diaspora voor wat de sociologische theorieën over het Afrikaanse gezin in diaspora betreft, vooral in het Caribisch gebied. Rajack-Talley (2006) heeft het over:

- 1) Theorieën die invloed van de traditionele Afrikaanse cultuur uitsluiten .
- 2) Theorieën die invloed van de traditionele Afrikaanse cultuur in het midden laten
- 3) Theorieën die invloed van de traditionele Afrikaanse cultuur centraal stellen.

1. Theorieën die invloed van de traditionele Afrikaanse cultuur uitsluiten overheerlijken het Europese nucleaire gezin en gebruiken het als model om Afrikaans-Caribische familiesystemen te beschrijven. Afrikaanse tradities en culturele invloeden worden hierbij niet in acht genomen. In deze theorieën gaat een gedeelte van de wetenschappers ervan uit dat de slavernij het Afrikaanse familiesysteem totaal heeft verwoest en dat de Afrikaan zijn familielevens moest aanpassen aan de noodsituaties van de slavernij. Hieruit vloeiden ongeregelde seksuele relaties voort die hebben geleid tot een cultuur van promiscuïteit die tot heden ten dage nog voortleeft.

Andere onderzoekers vinden dat de gezinsvormen van de Afrikaan in het Caribisch Gebied moeten worden verklaard in termen van de hedendaagse maatschappij. Sociologen die zich bezighouden met armoede in de post-emancipatie perioden nemen aan dat de Afrikaan uit de lage sociale klasse niet-nucleaire samenlevingsvormen hebben aangenomen als strategieën om te overleven en het hoofd te kunnen bieden aan sociale en economische marginalisering.

Weer andere wetenschappers zien de Afrikaans-Caribische familiestructuur als een persoonlijke reactie op de economische toestand van de Afrikaan in het Caribisch Gebied. Zo zal een man met weinig inkomsten kiezen voor een gezinsvorm waarin hij niet noodzakelijk de kostwinner hoeft te zijn.

Wetenschappers zoals R.T. Smith en M.G Smith zijn van mening dat Afro-Caribische gezinsvormen kenmerkend zijn voor lage sociale klassen, en dat ze het bewijs zijn van een zeker gebrek aan

acculturatie aan de Europese familievormen. Familiesystemen worden gerelateerd aan assimilatie. Zo worden moeder-één-ouder-gezinnen gezien als een fase in het assimilatieproces waarin de man economisch is gemarginaliseerd. (Rajack-Talley 2006)

2.Theorieën die invloed van de traditionele Afrikaanse cultuur in het midden laten, geven wel toe dat Afrikaanse cultuur een historische rol heeft gespeeld in de totstandkoming van een stel Creoolse sociale normen dat het resultaat is van een vermenging van etnische culturen, voornamelijk de Afrikaanse en Europese, slavernij en kolonialisme. Deze normen die gedeeld worden in het Caribisch gebied, zijn uniek voor het gebied. Familieleven en verwantschapsgewoonten worden niet beschreven vanuit het Europese model, maar vanuit een Caribisch model dat de gewenste norm is voor de hogere en middenklasse.

Deze Caribische normen worden voor wat het familieleven betreft, verschillend toegepast. De mate van verschil van toepassing van de norm hangt af van de sociale klassen en huidskleur. Zo zijn er sociologische overtuigingen dat Afrikaanse mannen uit de lage sociale klasse onverantwoordelijk seksueel gedrag vertonen en geen goede partners of vaders zouden zijn.

De Afrikaanse cultuur heeft bijgedragen tot de Caribische norm, maar deze traditionele cultuur speelt een onbeduidende rol in de vormgeving en de betekenis van de huidige familievormen en gewoonten. Familiepatronen en verwantschapsgewoonten worden gerelateerd aan sociale klasse kleur en gender (Rajack-Talley 2006).

3.Theorieën die de invloed van de traditionele Afrikaanse cultuur centraal stellen, baseren deze invloed op de overleving van niet-Europese familievormen en verwantschapsgewoonten, genderrollen en genderidentiteit dwars door sociale klassen en perioden van economische veranderingen heen. Afrikaans-Caribische familievormen en verwantschapsgewoonten worden niet vergeleken met de geïdealiseerde Europese normen. Deze theorieën gebruiken historische en hedendaagse sociale en structurele factoren in de studie van de Afrikaans-Caribische familie

Stromingen binnen deze groep stellen dat de Afrikaans-Caribische familie en verwantschapsgewoonten ontstonden door behoud en reïnterpretatie van Afrikaanse tradities en gewoonten. Anderen weer beweren dat deze familievormen en verwantschapsgewoonten zowel op fundamentele principes van Afrikaanse verwantschapssystemen gebaseerd zijn als op de hardvochtige omstandigheden van de slavernij. Immers de slavernij met haar plantagesysteem was niet in staat om traditionele Afrikaanse cultuurpatronen geheel te onderdrukken, waardoor sommige Afrikaanse familietradities bewaard zijn gebleven. Studies binnen deze groep hebben aangetoond dat traditionele Afrikaanse familie invloeden meer te vinden zijn in verwantschapsgewoonten dan in de structuren van de families van de tot slaaf gemaakte. Een vinding die misschien tot vandaag nog geldt?

Een andere stroming behelst ook de invloed van traditionele Afrikaanse culturele waarden op de familiemodellen van de tot slaaf gemaakte Afrikanen als op hedendaagse families. In deze benadering worden genderrollen bestudeerd. Zo geeft de studie van de vrouw aan hoe het komt dat de vrouw gezinshoofd werd. Tijdens de slavernij werden man en vrouw vaak van elkaar gescheiden, en na de slavernij zijn werkeloosheid van de man en urbanisatie de oorzaken.

De studies van de mannenrollen geven aan dat de perceptie van de Afrikaanse man over zijn mannelijkheid en seksualiteit verband houden met mannelijke sexuele bekwaamheid en hun status in de familie en de gemeenschap. De man ontleent status aan de vervulling van zijn mannelijke rol in de familie en het netwerk van familieleden. Het vaderschap bijvoorbeeld wordt over het algemeen geassocieerd met ceremoniële evenementen en onderhoud van het kind (Black, 1995). Natuurlijk hangt dit laatste af van het vermogen van de man om de kostwinner te zijn.

‘Zo zijn er in het Caribisch gebied vaak mannen die pas trouwen als ze denken dat zij economisch stabiel zijn.’

Niet-wettige seksuele relaties worden door de mannen niet beschouwd als ongeregelde seksuele relaties (Chevannes, 1993). Branche (1997) geeft ook aan dat teenage jongens mannenrollen en verantwoordelijkheden definiëren in overeenstemming met hun percepties van mannelijkheid en de economische stabiliteit van mannen. Zij geloven dat economische omstandigheden mannen kunnen weerhouden van de gedachte aan een eventueel huwelijk of een stabiele seksuele relatie. Hierdoor worden steriele seksuele relaties gezien als economisch van pas te komen, en tegelijkertijd als een uitdrukking van mannelijke seksuele bekwaamheid.

Deze bevindingen hebben wetenschappers doen concluderen dat ofschoon Caribische mannen het huwelijk als een heilig instituut zien, zij ook seksuele relaties aangaan die worden geaccepteerd door de gemeenschap en passen bij hun economische omstandigheden. Niet legale seksuele relaties bieden seksuele vrijheid, brengen beperkte economische verplichtingen met zich mee, en worden verbonden met uitdrukkingen van mannelijkheid (Barrow 1197; 1998; Branche 1997; Chevannes, 1993 (Rajack-Talley 2006).

Het niet- nucleaire gezin en de wet

Het Familierecht in het Caribisch gebied is grotendeels gebaseerd op het Europese recht dat slechts rekening houdt met het nucleaire gezin. Hierdoor waren een heleboel mensen met “afwijkende” familievormen in deze gebieden sociale verschoppelingen zonder recht. Deze ongelijkheid werd goed duidelijk toen het werd vergeleken met bepalingen van de nationale constituties van de regio waarvan vele direct in verband staan met de Universele Rechten van de Mens.

In vele landen in het Caribisch gebied is het familierecht aangepast aan de Caribische omstandigheden, en de afschaffing van wettelijke discriminatie tegen kinderen geboren buiten een huwelijk behoort nu tot de verleden tijd. Ik citeer uit Baal 2008 met verwijzing naar de maintenance Act van 1997, die een Caricom modelwet is: “Onder kind wordt verstaan een persoon geboren uit een huwelijk of buitenhuwelijk”. Baal (2008 :214) schrijft dat de regering van Trinidad en Tobago in 1996 opdracht heeft gegeven de rechtspositie van ongehuwde partners te voorzien. Het voorwerk werd door een Commissie verricht die tot bevindingen is gekomen . Baal vat deze bevindingen samen als volgt. (Ibid: 214)

Ten aanzien van het geldende recht. De aangegeven achtergrond van het niet-erkend en onbeschermd zijn van de facto relaties in de wetgeving heeft betrekking op de koloniale periode. Verwezen is naar de koloniale plantage-economie waarbij het aangaan van huwelijken door de van oorsprong Afrikaanse bevolking niet werd aangemoedigd.

Baal (Ibid: 215) haalt verder aan de definitie van een samenlevingsverband in de Cohabitation Act

Voor de toepassing van de wet wordt in artikel 2 onder een samenlevingsverband verstaan een relatie van een man en een vrouw die niet met elkaar gehuwd zijn maar als echtgenoten met elkaar samenleven of hebben samengeleefd op een bona fide huiselijke basis.

Deze ontwikkelingen zijn belangrijk want ze wijzen op enige mate van erkenning van de wet dat het

woord familie niet langer gedefinieerd kan worden slechts in termen van het huwelijk, maar dat de wet van het Caribisch gebied ook bereid moet zijn om de levensprincipes van de Afrikaans-Caribische mens te erkennen. De Afro- Caribische mens die niet altijd voor de wet trouwt, kinderen buiten een huwelijk verwekt, en huishoudens kent waarbij de vrouw gezinshoofd / kostwinner is.

Ongelukkige terminologie

Tot slot nog een opmerking over de ongelukkige terminologie die is gereserveerd voor de studie van de Afrikaan in diaspora, vooral in het Nederlands. Ik noem hier gebroken gezin, één-ouder-gezin. Ter illustratie vergelijk ik hier slechts twee termen die naar hetzelfde fenomeen verwijzen. Ik vraag u hierover te willen nadenken.

Eén-ouder- (moeder)- gezin versus bommoeder.

In de term gebruikt in de Afrikaanse-context benadrukt het woord één in de terminologie de afwezigheid van de andere ouder en geeft de term aan dat hij naar een “deviante” situatie verwijst (in de ogen van degene die hem gebruikt)

De term gebruikt voor de niet Afrikaan is op de eerste plaats een samenstelling die bestaat uit een afkorting . Bom = bewust ongehuwde moeder + moeder. De afkorting in het woord is bedoeld om het in de ogen van de maatschappij schandelijke feit te verzachten; immers je moet maar weten waarvoor bom staat. Het is dus eufemiserend. Bovendien is er in deze term geen sprake van enige afwezigheid van een vader of andere ouder. Die komt helemaal niet in beeld. (over dominantie van de Afrikaanse vrouw gesproken). De moeder is bewust ongehuwd. In de term gereserveerd voor de Afrikaan is de andere partner, meestal de man, wiens afwezigheid wordt aangeduid en benadrukt in de term letterlijk en figuurlijk het zwarte schaap.

Presentatie De heer Ramon Hooplot

Introductie

De heer Ramon Hooplot (Suriname) benaderde het thema vanuit de Afrikaans-Surinaamse traditie met als rode draad de verschillende conferentie thema's.

De heer Hooplot illustreert zijn visie

Inleiding

Communicatie op basis van gelijkwaardigheid

Ik zal proberen een bijdrage te leveren vanuit mijn eigen ervaring en gesprekken die ik heb gehad met Afrikaanse mannen en vrouwen in diaspora. Een van de dingen die ik heb geleerd van mijn goeroe Mpho Ntoane is dat wanneer je iets wil onderzoeken, je niet met een vliegtuig of helikopter erover moet vliegen. Ook niet door met een auto, brommer of fiets erlangs te rijden. Ook lopen is iets te snel. Je moet kruipen. Met andere woorden heel voorzichtig ermee omgaan en oppassen voor snelle conclusies. Om te komen tot een gesprek over de rol van de Afrikaanse man in diaspora bij de opvoeding en de rol van de extended family is eerlijkheid een belangrijke voorwaarde. Daarnaast verdient het aandacht te kijken naar de structuur van de communicatie. Hoe communiceren we als man en vrouw? In feite kunnen we nog niet eens praten over opvoeding van kinderen als het hapert aan de communicatie tussen man en vrouw. De weg die we afleggen tot het kind er is, is al een weg die vaak is bezaaid met een hoop vraagtekens.

Niet zelden horen we de zin: “steeds meer vrouwen besluiten op latere leeftijd te doen aan gezinsuitbreiding (het nemen van een kind, vanwege de carrière”. Wanneer komt de man in beeld? “Vrouwen besluiten.....” en de mannen protesteren niet tegen deze zin en vrouwen snappen niet dat een dergelijke zin een situatie bevestigt dat de man in feite een stem heeft maar ondergeschikt is aan haar stem. Hoezo communicatie op basis van gelijkwaardigheid?

Drie kanten van het verhaal

Een Afrikaanse man in diaspora zei eens tegen Oprah Winfrey dat er 3 kanten zijn aan een verhaal: het verhaal van de man, van de vrouw en de waarheid. Het verhaal van de vrouw wordt regelmatig gehoord. Ik heb het gevoel dat het verhaal van de man nog moet worden verteld. Zolang we het verhaal van de man niet kennen zullen we het met het verhaal van de vrouw moeten doen. Of met dat

wat door “onderzoekers” wordt geproduceerd.

Verbintenis tussen man en vrouw

Afrikaanse mannen in diaspora willen wel degelijk in een gezinsverband leven waarbij zij zich verantwoordelijk voelen voor het wel en wee van de familie. Ze zijn zich bewust van hun vaderrol, rol als partner en rol in de huishouding. En dan hoor ik gelijk mensen denken dat ik het niet juist heb. Natuurlijk geldt het niet voor 100% van de mannen. Vroeger was de verbintenis van man en vrouw mede een aangelegenheid van de extended family. Niet man en vrouw bepaalden dat ze een relatie zouden aangaan. Ze gaven de wens te kennen aan hun ouders.

Beide families startten vervolgens een onderzoek naar de andere partner. Is de beoogde partner wel geschikt om in hun familie te worden opgenomen. Wat is diens geloof, komen in diens familie moordenaars voor, zijn het asocialen etc. Het had niets te maken met bezit. Indien akkoord kwamen de beide families bij elkaar. En dat betekende dat reeds een basis was om verder te praten.

Hierdoor werd partnerkeuze tevens een keuze van de beide families. De organisatie van het huwelijk werd opgepakt door de beide families. Kippen, varkens werden gekweekt of besteld voor het feest. In Coronie bijvoorbeeld werd op het feest de bruidstaart per stuk geveild met een hele show erom heen. De opbrengst van deze veiling was het startkapitaal voor het bruidspaar. Hoezo hebben wij geen traditie (gehad) van het bruidspaar helpen aan een goede start? Coronie is een voorbeeld van waar dit standaard was! De kinderen die voortkwamen uit dit huwelijk werden door dit proces niet alleen kinderen van de beide ouders maar ook van de familie, de gemeenschap.

Als tijdens het huwelijk problemen zich voordeden was er vaak een oudere uit één van beide families die in heldere taal een mening gaf over wat zij aanschouwden. De mensen werden samen of apart geroepen om erover te praten. Er werd op elkaar gelet. Er was groepscohesie. Bij ruzies werden er kleine krutus (Surinaams voor vergaderingen red.) gehouden.

“Puinhoop”

Als wij nu om ons heen kijken zien we dat Afrikaanse mannen en vrouwen in diaspora zelf meewerken aan de ”puinhoop”. Mannen worden door eigen schuld verwekker zonder dat zij zich ervan bewust zijn, laat staan van de gevolgen daarvan. Een vrouw bepaalt dat ze zwanger wenst te worden en mijnheer “stinkt erin door eigen schuld”. Een andere mijnheer X verschijnt als verwekker ten tonele om zijn kunstje te vertonen, belooft verantwoordelijkheid te zullen dragen, maar vertoont vluchtgedrag wanneer hij zijn verantwoordelijkheid moet nemen. Daarnaast zijn er Afrikaanse mannen in diaspora die hun rol als vader optimaal willen vervullen maar daarin worden belemmerd, met alle gevolgen van dien voor de nakomelingen.

Er zijn mannen die in hun opvoeding zaken meekrijgen van hun moeder die de relatie met een partner bemoeilijken. Ze zijn door moeder opgevoed als macho figuur die ze zelf niet als man zouden willen hebben en zeker niet voor hun dochter. De mannen wordt o.a. aangeleerd op te passen voor de vrouwen en daarom moeten ze leren koken, strijken en voor zichzelf zorgen: “laat een vrouw je niet op je kop zitten!”. Te mi lus’ mi k’a fowru, tap’ yu koi”. “Yu diploma na yu man”, “wan man n’e fur’ kros’kasi”, “go pina pina” zijn allemaal uitspraken die absoluut niet bevorderlijk zijn voor de opbouw van een goede relatie tussen man en vrouw.

De vraag rijst nu of wij de positieve waarden terug kunnen halen en de negatieve achter ons kunnen laten! We hebben bewust of onbewust een schat aan bagage bij het “groot vuil” gezet en deze is door anderen meegenomen voor hergebruik. Na een tijd zien we de burens lopen met mooi spul en bewonderen het. Terwijl het spul van ons was en we niet eens meer weten dat we het bezaten. En we roepen in koor dat we niets hebben.

Invloed individualisering op Extended Family

De Extended Family heeft te lijden onder de invloed van de individualisering van de samenleving. Het is zaak om gezamenlijk de Extended Family met al zijn mooie, waardevolle elementen tegen het licht te houden en eerlijk antwoord te geven op vragen die zullen rijzen. Individueel hebben we gelijk en samen hebben we ongelijk; door te zien wat er gebeurt en niets te doen. Wij zullen het zelf samen moeten doen! Geen ingewikkelde discussies, maar gewoon doen. We hebben hele mooie dingen om met elkaar te delen. We hebben genoeg voorbeelden maar die zijn we vergeten.

Wat we zouden kunnen doen om de zaak ten goede te keren is:

- 1) Dit onderwerp op de agenda te plaatsen in alle groepen waar de Afrikaanse man en vrouw in diaspora zich bewegen: zelforganisaties/NGO's, geloofsgemeenschappen, loges, courts, familiefeestjes; toneelgroepen, muziekgroepen, film- en documentairemakers, journalisten, de school.
- 2) Een oproep aan vrouwen om onderlinge solidariteit. Mannen genieten van het ontbreken van deze solidariteit. Een man respecteert je echt als je na het 10^e verzoek toch blijft weigeren om als getrouwde man iets met hem te hebben.
- 3) Een oproep aan mannen om hun zoon te laten zien dat ze van hun vrouw kunnen houden, net zoals pa van hun moeder houdt. Ik ken geen man die niet van zijn moeder houdt. Je mag niet aan zijn moeder komen. Ik ken een heleboel mannen die moeite hebben met hun vrouw. Deze zelfde mannen willen niet dat hun vader aan hun moeder komt. Maar zij zouden soms wel de moeder van hun kind een paar klappen willen verkopen.
- 4) Ouders, zoek zo snel mogelijk contact met de ouders van de beoogde partner van je kind.
- 5) Praat met elkaar zonder de intentie de ander te willen onderwerpen want iedere schijn daarvan maakt de ander tot vluchteling.

Tot slot

Ik wil eindigen met een voorbeeld dat zich concreet in zowel Zuid Afrika als in Suriname heeft afgespeeld. Een aantal mannen zat aan de borreltafel en al gauw ging het gesprek over vrouwen. De mannen concludeerden dat de vrouwen steeds lastiger werden en een grote mond hadden. Dit moest zijn afgelopen zijn en er werd afgesproken dat een ieder die avond zijn vrouw een pak slaag zou geven.

Een van de mannen kwam thuis en vertelde zijn vrouw wat was afgesproken. Hij gaf haar ook aan dat hij het er helemaal niet mee eens is want zijn vrouw is helemaal niet lastig. Er is een heel goede verstandhouding onderling dus had hij niets te klagen.

Maar hij wilde niet als "softy" te boek staan. Hij kwam met zijn vrouw overeen dat hij op een matras zou slaan en zij zou "gillen van de pijn".

Conclusie: mannen en vrouwen houden iets in stand waar ze last van hebben door soms te handelen en soms door na te laten. Deze man verzuimt te praten over zijn lieve vrouw, houdt een "dom denken" in stand en deze vrouw bewijst de man(nen) een dienst en tegelijkertijd schaadt zij de vrouw(en).

Presentatie Mevrouw Drs. Jeanne Henriquez

Oprichter/directeur Tula Museum te Curaçao

Introductie

Mevrouw drs. Jeanne Henriquez uit Curaçao is oprichter en directeur van het Tula Museum te Curaçao. Zij benaderde het thema vanuit de Afrikaanse Antilliaanse/Arubaanse traditie met als rode draad de verschillende conferentie thema's.

Mevrouw drs. Henriquez houdt een krachtig betoog

Inleiding

Mijn dank gaat uit naar het Landelijk Platform Slavernijverleden (LPS) die mij gevraagd heeft om deze lezing te geven. Een speciale dank gaat hierbij uit naar mevr. Barryl Biekman, voorzitter van het Landelijk Platform.

Ik wil drie stellingen onder uw aandacht brengen. Bij de verdere uitweiding ervan ga ik uit van de Curaçaose gemeenschap, waar ik het meest bekend mee ben.

- 1) Kinderen krijgen wereldwijd een seksistische opvoeding - met accentverschillen afhankelijk van de cultuur waarin men wordt grootgebracht. Deze seksistische opvoeding handhaaft de ongelijkheid tussen mannen en vrouwen. Ook bij de kinderen met Afrikaanse roots is dit niet anders. Echter zowel de Afrikaanse man als de Afrikaanse vrouw hebben daarnaast ook de racistische mythes en stereotype verhalen die hun oorsprong vinden in de tijd van de slavenhandel geïnternaliseerd. Willen wij als Afrikanen in de diaspora onze identiteit versterken en zodoende de eigen emancipatie vergroten, dan is een verdere verdieping in deze slavernijgeschiedenis een conditio sine qua non.
- 2) Uit onderzoeksresultaten van Caribische historici over de slavengemeenschappen in de 17de tot en met de 19de eeuw blijkt steeds weer opnieuw, dat alhoewel de 'nuclear family' in deze gemeenschappen geen regel was, de 'family life' echter een algemeen voorkomend verschijnsel was in deze slavengemeenschappen. Eén van de meest kenmerkende eigenschappen van deze slavengemeenschappen is de wijze waarop families elkaar ondersteunden. De tot slaaf gemaakte Afrikanen spanden zich in om bij elkaar te blijven of om een blijvende relatie met elkaar te

onderhouden. De verdere onderbouwing van deze stelling met hard bewijsmateriaal en het stimuleren van discussies over de nalatenschap van onze voorouders ten aanzien van ‘familie life’ kan een belangrijk instrument zijn in de educatie van zwarte jongeren gericht op het weerleggen van de stereotype beelden en mythes die nu helaas de invulling van het begrip ‘mannelijkheid’ bepalen.

- 3) Een gedegen gender beleidsplan moet bijdragen tot het creëren van een emancipatorische en democratische Curaçaose maatschappij, waar men de mensenrechten, inclusief de seksuele en reproductieve rechten eerbiedigt, en die geheel is ontdaan van patriarchale en koloniale structuren. Dit gender beleidsplan, die tevens zal bijdragen tot het loslaten van de nog heersende koloniale geest en de afwijzing van de autoritaire gezinsstructuren, moet gelijktijdig op drie niveaus worden ingezet:
 - a. op het individuele niveau mede ter ondersteuning van de gezinsstructuren,
 - b. op het niveau van zowel de gouvernementele als de niet gouvernementele instellingen
 - c. op bestuurlijk niveau d.m.v. een veranderde overheidsbeleid die de mensenrechten als uitgangspunt heeft.

Onderzoek naar het seksuele en reproductieve gedrag van o.a. de Afrikaanse man in Latijns Amerika en het Caribische gebied

We leven in een neoliberale wereld die het seksisme aanprijst en het commercieel aspect ervan heeft versterkt, met als voortvloeisel een toename van het seksueel geweld en de promiscuïteit. De seksindustrie is een van de belangrijkste industrieën in de wereld naast de wapenindustrie en de drugshandel.

De combinatie van promiscue gedrag en onbeschermd seks is wereldwijd een van de voornaamste oorzaken van de epidemische verspreiding van de HIV/Aids. Om deze reden is de laatste jaren steeds meer aandacht besteed aan het seksuele en reproductieve gedrag van de man. Een verandering in zijn seksuele gedrag kan niet alleen een positief effect hebben op de seksuele relaties binnen het huwelijk maar kan ook een gunstig effect hebben op de gezinsstructuur.

De Alan Guttmacher Institute, een NGO die onderzoek doet op het gebied van seksuele en reproductieve gezondheid en politieke analyses doet op het gebied van de reproductieve gezondheid en openbare educatie over deze onderwerpen verzorgt, heeft in 2004 een artikel uitgegeven met de titel *“Sex, Marriage and Fathering, a profile of Latin American and Caribbean Men”*. Het artikel gaat over het resultaat van onderzoek verricht

- a. onder de stedelijke bevolking in Brazilië, Mexico en Peru,
- b. onder zowel de stedelijke als de plattelandse bevolking in Bolivia, de Dominicaanse Republiek, en Nicaragua, en tot slot
- c. onder de plattelandse bevolking in Haïti.

Het onderzoeksresultaat per categorie laat belangrijke verschillen zien tussen de mannen in stedelijke en die in de meer rurale gebieden en daarmee samenhangend dat de beschikbare informatie en het opleidingsniveau van de mannen in belangrijke mate hun houding en gevoel voor verantwoordelijkheid bepaalt t.a.v. seks, huwelijk en vaderschap.

Een aantal van de uitkomsten van dit onderzoek was:

- De helft van de onderzochte mannen in deze landen hebben hun eerste seksuele ervaring gehad tussen 12 en 18 jaar, waren bij hun huwelijk tussen 21 en 26 jaar, en hadden een leeftijd tussen 23 en 28 jaar toen zij voor de eerste keer vader werden.

- In het onderzoeksjaar heeft 28% tot 59% van de ongetrouwde mannen in de leeftijdscategorie van 15 tot 24 jaar twee tot meerdere partners gehad. De gevonden percentages voor de leeftijdsgroep van 25 tot 39 jaar met twee tot meerdere partners in het onderzoeksjaar, varieerden van 37% t/m 65%.
- Van de getrouwde mannen tussen 25 en 39 jaar heeft 12% tot 36% in het onderzoeksjaar een buitenechtelijke relatie gehad. Bij getrouwde mannen tussen 40 en 54 jaar daalt dit percentage en varieert tussen 8% tot 22%.
- Meer dan 50% van de seksueel actieve mannen tussen 25 en 39 jaar in deze 7 landen zeggen dat zij zich beschermen tegen niet geplande zwangerschap. Maar deze bescherming - het gebruik van moderne anticonceptiva en sterilisatie - is voornamelijk afhankelijk van wat de vrouwen gebruiken.
- Voor de leeftijdsgroep van 15 tot 24 jaar hebben tussen 39 tot 68% geen condoom gebruikt bij hun laatste seksuele relatie in dat jaar; voor de leeftijdsgroep tussen 25 tot 54 jaar lagen de gevonden percentages tussen 65 tot 85%.
- Opmerkelijk is dat het percentage van HIV/AIDS in Latijns Amerika en het Caribische gebied, met uitzondering van Haïti waar 6% van de volwassenen Aids hebben, in vergelijking niet hoog is. Echter, Latijns Amerika en het Caribische gebied staan op de tweede plaats wat betreft de Seksueel Overdraagbare Aandoeningen (SOA'). In deze regio hebben van elke 1000 personen tussen 15 en 49 jaar op z'n minst 71 vanwege onbeschermd seks één van de 4 voornaamste geslachtsziekten trichomoniasis, chlamydia, gonorrhoea of syphilis gehad. Op de Nederlandse Antillen stijgt het aantal met HIV geïnfecteerde personen met een gemiddelde van 100 nieuwe gevallen per jaar (GGD 2006). De cijfers voor 2007 voor alle eilanden van de Nederlandse Antillen spreken van een totaal van 1812 geregistreerde HIV/AIDS gevallen waarvan 57.1% man en 42.9% vrouw waren. De meeste van deze Aids patiënten wonen op Curaçao en St Maarten. Van de Aids patiënten in de Nederlandse Antillen behoort 64.2% tot de leeftijdsgroep van 25 tot 44 jaar; was 3.5% jonger dan 15 jaar en was 9.3% tussen 15 en 24 jaar oud. Dit beeld vertoont veel gelijkenis met het geschetste beeld van Latijns Amerika en het Caribische gebied.

Uit dit onderzoek is naar voren gekomen dat:

- Mannen moeten aanleren hoe adequaat te communiceren over hun seksualiteit, over het gebruik van anticonceptiva, over zwangerschap, geslachtsziekten, over abortus en de algemene en seksuele opvoeding van kinderen. Ze hebben deze kennis nodig om meer inzicht te krijgen in hun rol als partner, echtgenoot en vader en de verantwoordelijkheid die zij daarbij dragen
- Om dit te bereiken is het nodig dat mannen van alle leeftijdsgroepen vrij toegang hebben tot accurate informatie over de seksuele en reproductieve gezondheid, in het bijzonder op het gebied van de seksuele aandoeningen en het condoomgebruik. De opvoeding moet vanaf de kinderjaren gericht zijn op het teweegbrengen van een verandering in de huidige invulling van het begrip mannelijkheid en het daaruit voortvloeiende gedragspatroon naar één waar er aandacht is voor zelfbescherming en bescherming van de partner.

De uit voornoemd onderzoek verkregen gegevens gelden voor alle mannen in de onderzochte landen en niet in het bijzonder voor de Afrikaanse man. Toch wordt algemeen verondersteld dat promiscuïteit vaker bij de Afrikaanse man voorkomt en dat de Afrikaanse man in vergelijking tot mannen die tot ander etnische groeperingen behoren vaker afwijkend seksueel en reproductief gedrag toont.

Ik vraag mij af of de nogal liberale houding van de Nederlandse politiek t.a.v. seksueel en reproductief gedrag, niet bijdraagt aan het voeden van het promiscue gedrag van de zwarte jongeren, vooral als zij uit een relatief streng milieu komen en vervolgens belanden in een milieu met een hoge

mate van seksuele vrijheid. Eén van de excessen van deze seksuele vrijheid is de problematiek van de loverboy. Let wel, de loverboy kan zowel een zwarte of een blanke man zijn en het slachtoffer is zowel de blanke als de zwarte vrouw. De loverboy problematiek is één van de vormen van mensenhandel en in het Human rights landenrapport 2009 van het US Department of State neemt Nederland de 5de plaats in op de lijst van landen waaruit mensensmokkel voor seksuele exploitatie plaatsvindt.

Ik krijg de indruk dat dit liberalisme in onvoldoende mate heeft geleid tot een vertaling van de seksuele en reproductieve rechten in het nationaal beleid en de Nederlandse wetgeving. De inbedding van de seksuele en reproductieve rechten in nationale wetgeving en het nationaal beleid is ook in de Nederlandse Antillen nog niet uitgevoerd. Dit is duidelijk gebleken tijdens de rapportage van de regering van de Nederlandse Antillen aan de CEDAW commissie, de Commissie van landenonderzoek naar de implementatie van de Conventie ter eliminatie van discriminatie tegen de vrouw.

Conclusie ten aanzien van de eerste stelling:

Hoewel de situatie van de Afrikaanse man niet significant anders is dan bij andere etnische groepen voor wat betreft weinig kennis van en onverantwoordelijk gedrag op het terrein van seksualiteit en reproductie, wordt de Afrikaanse man extra verantwoordelijk gesteld voor een niet verantwoordelijk gedrag, ook door de Nederlandse pers.

De Afrikaanse seksistische man heeft vaak ook dit gedragspatroon geïnternaliseerd als typisch Afrikaans mannelijk gedrag. De wortels hiervan vinden we in een geïnternaliseerde negatieve zelfbeeld, gevoed door een socialisatie dat stelt dat seksisme een natuurlijk gegeven is en dat een seksistisch mannelijk optreden door de gemeenschap beloond wordt. Dit gedrag is ook doordrenkt van homofobie tegen niet heteroseksueel gedrag. Deze gedachtegang wordt gehaald uit zogenaamde bewijzen uit de slavernijperiode.

Net als alle andere etnische groeperingen zal veel aandacht moeten worden besteedt aan informatie en educatie van de Afrikaans Curaçaose man over seksuele en reproductieve rechten die een verantwoordelijk gedrag en bewustwording voorstaan. Een gender beleid impliceert natuurlijk ook informatie en educatie van de Curaçaose vrouw ten aanzien van haar seksuele en reproductieve rechten, altijd rekening houdende met haar noden en behoeften.

Heel veel niet Caribische literatuurstudies hebben in het verleden ook denkbeelden weergegeven ten aanzien van vormingsstructuur van Afrikaans Curaçaose gezinnen in de slavernij, die deviant is van de norm. Deze denkbeelden hebben hun doorwerking tot de dag van vandaag; immers de zwarte bevolking zijn ze ook als gegeven feiten gaan zien. Het voornaamste probleem hierbij zou zijn dat deze Afrikaanse gezinsstructuren niet in staat zijn, hun rol van bescherming van de leden van het gezin naar behoren uit te voeren. Deze denkbeelden verhinderen een emancipatorische groei van de Afrikaans Curaçaose gezinnen. Caribisch onderzoek moet het nodige tegenbewijs aanvoeren en op grond daarvan zullen we educatiemateriaal moeten creëren ten behoeve van Afrikaans Curaçaose gezinnen.

De manifestatie van 'family life' in de slavengemeenschappen

Mijn gedachten over dit onderwerp heb ik beschreven in een artikel '*Forsa di un Nashon ta depende di forsa di su famianan*' (De kracht van een Natie hangt af van de kracht van haar gezinnen). Dit artikel is in 2006 verschenen in het boek '*René Romer als inspirator; actualisering van zijn gedachtegoed*'. In dit artikel breng ik onder de aandacht dat steeds meer publicaties op basis van historische documenten aangeven dat er onder de mensen van Afrikaanse origine sterke

familierelaties waren ondanks de door de slavernij en de slavernijwetgeving opgelegde beperkingen.

De studies uit de jaren 40 en 50 van de vorige eeuw schreven de grote variëteit in gezinsstructuren binnen de Afrikaanse diaspora in het Caribische gebied toe aan een gebrek aan verantwoordelijkheid bij de Afrikaans Caribische man. De oorsprong hiervan zou volgens deze studies te vinden zijn in de slavernij verleden. Deze stelling is verder onderbouwd in een aantal studies van eind 20ste eeuw, onder andere door Patterson die spreekt van ‘natal alienation’. Hij zegt hierover “*Natal alienation was a fundamental element of slavery which reduced slaves to ‘genealogical isolates’ with no rights and obligations to blood relatives, ancestors or living family members. With no family, no community and no social existence outside of his master, the slave was defined as socially dead*”. (7).

Patterson gaat uit van de gedachte dat er twee klassen tegenover elkaar staan: de slaveneigenaar met absolute macht en de tot slaaf gemaakte verstoken van alle macht.

Recente studies wijzen er echter op dat ondanks het destructief karakter van de slavernij, de tot slaaf gemaakten in beperkte mate ruimte wisten te creëren om hun eigen cultuur en een zekere vorm van gemeenschap in stand te houden. Er is voldoende bewijsmateriaal gevonden dat aangeeft dat er sprake was van echtpaarvorming in deze slavengemeenschappen, zelfs vóórdat de koloniale overheid met de introductie van verzachtende maatregelen in de wetgeving begon, waardoor het voor de tot slaaf gemaakten mogelijk werd om een christelijk huwelijk te sluiten.

Natuurlijk betekende dit niet dat deze christelijke huwelijken door de koloniale regering wettelijk werden erkend. Belangrijk is echter wel de waarde die de tot slaaf gemaakten aan deze verbintenissen hechtten, onafhankelijk van de verzachting van de koloniale wetgeving in de loop der tijden. Op Curaçao worden vanaf de 18^e eeuw de tot slaaf gemaakten in de kerk door de pastoor getrouwd. Vanaf 1844 worden er onwettige huwelijken gesloten tussen een tot slaaf gemaakte en een vrij mens, de ‘matrimonio clandestina’. We treffen in manumissie voorbeelden van brieven aan van moeders, vaders of een van de grootouders die een som betalen om de vrijheid van een kind of kleinkind te kopen. Ook zijn er gevallen van gevluchte slaven die vanuit hun nieuw bestaan manumissie betalen voor een familielid.

Er zijn ook voorbeelden gevonden van gevluchte slaven die voor korte tijd naar een andere plantage vluchtten om familieleden te ontmoeten en van verkochte slaven die naar het buitenland waren verscheept die naar Curaçao zijn teruggevlucht, omdat hun familieleden hier zijn. Deze voorvallen worden ook bevestigd door onderzoek in de rest van het Caribische gebied.

Onderzoek van Higman op twee plantages in Jamaica geeft aan dat er onder de slavenbevolking een hoog percentage was van monogame relaties. Beckles bewijst hetzelfde over Barbados.

Craton heeft gewezen op de zeer sterke relatie tussen moeder en kind en de vorming van drie generaties op de plantages die hij heeft bestudeerd.

‘Ook de algemene stelling dat een seksuele relatie tussen de slaveneigenaar en de tot slaaf gemaakte vrouw gangbaar was, moet herzien worden.’

Op dit moment is mevrouw Christel Montesant in opdracht van Museo Tula bezig met onderzoek van de stamfamilies in het gebied rond de plantage Kenepa. Er zijn familierelaties opgebouwd binnen de slavengemeenschap en tussen slaven en vrijen in de omgeving van Knip en van Zevenbergen, die terugvoeren naar enkele stammoeders. Waarschijnlijk was er een vorm van sociaal toezicht om bloedverwantschap bij de vorming van gezinnen zoveel mogelijk te vermijden. Het is

belangrijk om deze data te vergelijken met de data van andere grote plantages op Curaçao.

In een artikel van David Stark *“The Family Tree is not cut; Marriage among slaves in the eighteenth century”* toont de schrijver voor Puerto Rico aan dat huwelijk tussen de tot slaaf gemaakten onderling en tussen de tot slaaf gemaakten en vrije mensen vaak de culminatie is van langdurige relaties die niet wettelijk zijn erkend. Waarschijnlijk vergrootte het feit dat kinderen de zuigelingensterfte en de kindersterfte die vrij hoog was hadden overleefd, de mogelijkheid tot huwelijk. Deze huwelijken werden gesloten nadat de echtparen al een stabiele relatie hadden opgebouwd. De bescherming van de kerk maakte dat de unie onlosmakelijk werd.

Ook de algemene stelling dat een seksuele relatie tussen de slaveneigenaar en de tot slaaf gemaakte vrouw gangbaar was, moet worden herzien. In de stad was het gewoon dat slaveneigenaren gelijk aan de huidige pooier hun zwarte vrouwen uithuurden als prostituee, óók wanneer zij een relatie hadden met deze slavenvrouw. Maar op de plantages was de seksuele relatie tussen eigenaar en tot slaaf gemaakte niet zo vanzelfsprekend als we altijd hebben gedacht. Morissey argumenteert - zonder het geweld gepleegd tegen de slavenvrouw te minimaliseren - dat het ook voorkwam dat de slaven vrouwen vrijwillig een relatie met een blanke partner aangingen. Het kwam zelfs voor dat de tot slaaf gemaakte vrouw een dominerende rol had binnen deze relatie.

Wat deze studies aantonen is dat alhoewel de ‘nuclear family’ geen regel was, ‘family life’ echter een gemeenschappelijke ervaring was. Eén van de meeste kenmerkende eigenschappen van ‘family life’ is, dat families elkaar ondersteunen. De tot slaaf gemaakten spanden zich in om samen te blijven of om een relatie in stand te houden. Verdere verdieping van het onderzoek naar deze aspecten is wenselijk.

Conclusie ten aanzien van de tweede stelling

Bij de bestudering van gezinsstructuren gedurende de slavernijperiode en van het Afrikaans Curaçaose gezin in de postslavernij periode en de moderne tijd blijkt, dat we niet kunnen spreken van deviante gezinsstructuren maar van een diversificatie van Afro Curaçaose gezinsstructuren.

Omdat in het Caribische gebied en ook op Curaçao het huwelijk een moeilijk te beheren instituut is, kiezen echtparen voor een duurzaam samenwoningseenheid boven het huwelijk. Het samenwonen wordt hier door niet meer of minder stabiel door. De samenwoningseenheid is de laatste decennia ook deel gaan uitmaken van de Europese gezinsstructuur. De latrelatie die vanaf de slavernijperiode een systeem van gezinsvorming was en vooral door vrouwen werd toegepast, is nu ook ingeburgerd in de Europese gezinsstructuur.

Deze latrelatie is in de 20ste eeuw ook door Afro Curaçaose vrouwen gebruikt om een zekere mate van onafhankelijkheid te garanderen ten opzichte van de dominante man, hoewel er een seksuele afhankelijkheid bleef bestaan. De vrouwenbeweging die de rechten van de vrouw opeisen heeft aan deze ontwikkeling bijgedragen. Deze ontwikkelingen hebben natuurlijk ook gevolgen gehad voor de gezinsvorming.

We constateren dat door de neoliberale economische politiek op Curaçao - vooral gedurende de laatste 3 decennia van de vorige eeuw – bij veel gezinnen tot armoede heeft geleid. De verslechtering van de economische situatie heeft ook een emigratiestroom naar Nederland tot gevolg gehad. De overheid zal uitgaande van de richtlijnen internationale conventies, beleid moeten maken mede gericht op de ondersteuning van gezinnen in zijn algemeenheid en in het bijzonder voor gezinnen door armoede geteisterd. Dit is tot op heden in onvoldoende mate op structurele wijze gebeurd.

Het publiek luistert aandachtig

In 2009 heeft de GGD op Curaçao een onderzoek uitgevoerd ten aanzien van het fenomeen huiselijk geweld. Uit dit onderzoek bleek dat vrouwen twee keer vaker slachtoffer zijn van psychisch en lichamelijk geweld dan mannen. Het seksueel geweld tegen meisjes en vrouwen komt vijf keer vaker voor dan tegen jongens en mannen. Ook het lichamelijk geweld tegen kinderen neemt toe.

Ondanks het feit dat er geen nationale cijfers zijn ten aanzien van seksueel geweld doordat er geen eenduidige coderingssysteem bestaat, hebben diverse instanties de indruk dat huiselijk geweld toeneemt, met alle bijkomende nadelige gevolgen voor de kinderen die in een gewelddadige omgeving opgroeien.

Eind januari 2010 verdedigde de minister van Onderwijs en Cultuur van de Nederlandse Antillen in Geneve een ingeleverde rapportage van de overheden van mei 2009 voor de Committee on the Elimination of Discrimination against Women (CEDAW). Het rapport geeft enkel een opsomming van adhoc beslissingen t.a.v. huiselijk geweld. De Commissie van CEDAW heeft n.a.v. deze rapportage diverse aanbevelingen gedaan en de rechtsopvolger van de Nederlandse Antillen zal in een volgende rapportage moeten aangeven welke verbeteringen zijn bereikt ten aanzien van beleidsbeslissingen ter vermindering van de problematiek van huiselijk geweld.

De niet gouvernementele organisatie Dedima, een stichting ter verdediging van de rechten van vrouwen en kinderen waar ik lid en voorzitter van ben, heeft vorig jaar door middel van brieven, demonstratie en het organiseren van workshops voortdurend het probleem van huiselijk geweld bij de overheid aangekaart en aangegeven dat het noodzakelijk is om te komen tot een nationaal plan conform de aanwijzingen van het CEDAW akkoord. Tot nu toe is het niet gelukt om de overheid te doordringen van haar verantwoordelijkheid om maatregelen te treffen tegen huiselijk geweld.

Het percentage adolescente moeders op Curaçao is nog steeds onacceptabel hoog. De oorzaken hiervan zijn o.a. de afwezigheid van effectieve seksuele en reproductieve programma's in het onderwijs en in de wijken, een groeiende cultuur van seksuele vrijheid enerzijds en anderzijds het behoud van de maagdelijkheid, bakerpraatjes over het gebruik van voorbehoedsmiddelen en seksualiteit.

Het hoge prenatale sterftecijfer wordt veroorzaakt door toxemia (eclampsia en pre-eclampsia); hypertensie en diabetes mellitus bij zwangere vrouwen. Een andere factor is dat veel vrouwen vaak

pas een dokter raadplegen nadat ze al hoogzwanger zijn. Verder is het ook zo dat vrouwen behorend tot de economisch zwakkeren in de Curaçaose samenleving vaak pas door een specialist worden behandeld nadat zij lange tijd op de wachtlijst hebben gestaan. (36)

De feministische golfbeweging bracht seksueel assertieve Afrikaans Curaçaose vrouwen voort met als direct gevolg een steeds defensiever gedrag bij de Afrikaans Curaçaose man, die de vrouw als schuldige aanwijst voor het zgn. "boy-problem", het verschijnsel waarbij het opleidingsniveau van de jonge mannen achterblijft ten opzichte van de jonge Curaçaose vrouw.

In de Curaçaose samenleving bestaat er nog steeds bij Afrikaans Curaçaose mannen en helaas ook bij de Afro Curaçaose vrouwen, de stereotype beeldvorming dat de Afrikaans Curaçaose man in de eerste plaats een seksmachine is, in de tweede plaats een sportman en in de derde plaats een intelligente man. Bell Hooks omschrijft dit verschijnsel als "men who suffer from penis on the brain" (137).

Verder geloven de meeste mensen nog steeds dat een Afrikaanse man vooral een "angry man" moet zijn en pas daarna een lieve man. Het onverantwoordelijk gedrag van de Afro Curaçaose man die ongeacht zijn opleidingsniveau niet financieel bijdraagt aan de opvoeding van zijn kinderen, blijft nog steeds ongestraft in de Curaçaose gemeenschap, hoewel de alimentatieplicht duidelijk staat geformuleerd in de wetgeving.

We staan aan de vooravond van grote veranderingen op het gebied van de staatkundige structuur, de materiële en ook de geestelijke armoede groeit, de onderwijsvernieuwing heeft niet geleid tot een significante afname van het aantal drop-outs, vooral de jeugdwerkloosheid blijft hoog.

In het westelijk deel van het eiland is het werkloosheidscijfer voor mannen 38.28% en voor vrouwen 61.72%. Vooral het gezinsleven van de economisch zwakkeren staat als gevolg van de hoge werkloosheid zwaar onder druk.

Juist nu dat de Afrikaans Curaçaose mannen en vrouwen een hechte eenheid zouden moeten vormen om de problemen waarmee we worden geconfronteerd het hoofd te bieden, houdt seksisme naast allerlei andere problemen mannen en vrouwen van elkaar gescheiden.

Seksisme heeft dezelfde wortels als racisme

Racisme wordt gevoed door superioriteitsgevoelens en machtsvertoon ten aanzien van andere groepen. De vrouwenhaat heeft dezelfde wortels als het racisme (Audrey Lorde). Zolang de Afrikaans Curaçaose man niet inziet dat de mannelijke privileges en het mannelijke machtsvertoon niet alleen zijn eigen geestelijke bevrijding in de weg staat, maar ook een gezonde en liefdevolle relatie tussen mannen en vrouwen, zal zijn emancipatieproces zeer traag verlopen. Er moet een einde komen aan het verschijnsel van *blaming the victim for the victimization*. De Afrikaanse mannengemeenschap moet zelf het onverantwoordelijk gedrag van mannen bespreekbaar maken en oplossingen aandragen om een wijziging van het gedragspatroon te bereiken ten aanzien van seksueel geweld, huiselijk geweld, aanranding, seksuele intimidatie en vrouwenmoord. Mannen moeten volledig verantwoordelijk worden gesteld voor hun handelingen.

Aanbevelingen:

Op het terrein van onderzoek:

Het blijft noodzakelijk dat we het historisch proces van de constructie van gezinstructuren van een Afrikaanse afkomst begrijpen door diepgaander onderzoek, vooral van het slavernijverleden. Dit onderzoek zal onderdeel moeten zijn van educatieve programma's zowel binnen schoolverband als in

wijken en via de media moeten worden gepresenteerd. Doel hiervan is om stereotype negatieve beeldvorming van gezinnen te wijzigen en tegelijkertijd om de positieve waarden die onze voorouders hebben gebruikt om hun gezinnen te ondersteunen en te beschermen, ondanks slavenwetgeving, te bekrachtigen. Deze positieve culturele waarden zijn uitgangspunt in onze educatie voor liefdevolle relaties binnen de Afrikaans Curaçaose gezinnen.

Naast het historisch element zal onderzoek van het hedendaagse Afrikaans Curaçaose gezin begrepen moeten worden vanuit de interactie van economische, sociale, culturele educatie relaties, die nog semi koloniaal zijn gebleven. Het kader wordt gevormd door ras/ethniciteit, klasse en gender. Dit onderzoek is noodzakelijk willen we een educatieproces versnellen die democratische gezinsstructuren voorstaat en die gender gelijkheid wil bewerkstelligen. We zullen ons hierbij moeten realiseren dat veranderingsprocessen vooral door de culturele gewoonten en tradities langzaam plaats vinden.

Het is aanbevelingswaardig ook onderzoek te verrichten naar de stereotype beeldvorming in de media en de funeste gevolgen hiervan voor de mensenrechten educatie van man en vrouw.

Op het terrein van educatie:

Reeds hebben we aangegeven dat uitkomsten van onderzoek op het terrein van de Afrikaans Curaçaose gezinnen, door vertaald moeten worden in educatieve programma's.

Er zal een dialoog moeten komen tussen alle instellingen en organisaties die werken met zwarte jongens om succesvolle methodieken te bespreken en allianties te creëren voor samenwerking. In die zin is het ook belangrijk methoden te analyseren die in de Verenigde Staten worden gebruikt onder de zwarte jeugd. Heel belangrijk hierbij is het meenemen van de aanbevelingen beschreven in *The Warrior Method* van Raymond A. Winbush. Ik raad ook aan de eigen ontwikkelde methodiek van Museo Tula mee te nemen in de overdenkingen en actieplan op dit gebied. De ontwikkelde methode heet; 'Kani mi pa mi kani bo' ; (=Voor wat hoort wat). Met trots kunnen we stellen dat het een creools volwassen educatiesysteem is. Met creools bedoelen we gestoeld op Afrikaans Curaçaose waardepatroon. Belangrijkste doelstelling binnen deze methode is het ontwikkelen van microbedrijven door middel van de productie coöperatiesteeem. De methode is ontwikkeld vanuit een gender perspectief en maakt gebruik van eigen geschiedenis en cultuur.

Wij geloven dat elk educatiesysteem ten behoeve van de Curaçaose man en vrouw en het Curaçaose gezin gebruik moet maken van eigen cultuurelementen, het moet holistisch van aanpak zijn en het kader moet worden gevormd vanuit een gender perspectief en de participant moet leren probleem oplossend te denken. Een ander belangrijk element binnen dit educatiesysteem is kennis verkrijgen van mensenrechten, inclusief de seksuele en reproductieve rechten.

De seksuele en reproductieve rechten betekenen onder andere ; het recht om niet te sterven aan oorzaken veroorzaakt door risico zwangerschap; het recht om te beslissen of je een seksuele relatie wil of niet, met wie en wanneer; het recht op gelijkheid en tegen discriminatie; het recht op privacy ; het recht om vrij beslissingen te nemen; het recht op informatie, educatie en dienstverlening op het gebied van seksualiteit en reproductie; het recht om een huwelijk aan te gaan of niet, om een gezin te vormen of niet.

Het recht om te beslissen of je een kind wil of niet en wanneer; recht ter bescherming van je gezondheid en de aandacht voor je gezondheid; het recht om je te verenigen om de seksuele en reproductieve rechten te propageren, zodat een ieder op gezonde wijze van deze rechten gebruik kan maken; het recht om niet onderworpen te worden aan alle vormen van geweld; het recht op een leven zonder geweld. De mensenrechten educatie binnen het geheel is een *conditio sine qua non*.

Educatieve ondersteuningsprogramma's kunnen niet alleen gericht zijn op jonge moeders, maar zullen moeten worden afgestemd op specifieke doelgroepen zoals alleenstaande ouders; economisch zwakke gezinnen; voor ouders in moeilijke wijken. Deze programma's zullen ouders moeten leren hoe elkaar te ondersteunen. Dit was vroeger een belangrijk element binnen het opvoedingssysteem. De programma's zullen weer gender gericht moeten zijn.

'We zullen dialogen op gang moeten brengen over de onderdrukkende mechanismen van mannelijke privileges in onze gemeenschap.'

Het is belangrijk dat we organisaties oprichten waarin mannen een bijdrage leveren aan de opvoeding van jonge mannen. Er zijn in de wereld prachtige voorbeelden die we kunnen aanpassen aan onze eigen situatie zoals die van Promundo in Brazilië.

De uitdaging die we voor ons hebben is dat, terwijl onze kinderen opgroeien in maatschappijen die gewelddadig zijn; geweld in de media, geweld in de wijken, geweld van drugsdealers, geweld door de politie, geweld binnen het huisgezin, we een ander systeem moeten propageren. We zullen gebruik moeten maken van modellen van gezinnen die van uit hun realiteit aangeven hoe zij bepaalde problemen hebben opgelost. Modellen van mannen en jonge lieden die elke vorm van geweld afwijzen en aangeven dat ze een andersoortig mannelijkheid voorstaan en die zonder enige vrees propageren.

De problematiek van seksuele educatie van zwangerschap op jonge leeftijd, van de bestrijding van werkloosheid in het bijzonder jeugdwerkloosheid, pariteit van lonen van mannen en vrouwen zijn punten die in diverse conventies duidelijk staan geformuleerd, onder andere de CEDAW conventie. Al deze conventies moeten worden vertaald in de nationale wetgeving. De meerderheid van ons kennen niet eens de constitutie, laat staan dat we kennis hebben van de nationale conventies, zodat we als burgers onze overheden hierop kunnen attenderen. Het is heel belangrijk dat we echter over deze mensenrechten cursussen beginnen te geven zodat we onze overheden ter verantwoording kunnen roepen ten aanzien van deze grove nalatigheid. Niet gouvernementele organisaties kunnen met deze kennis beter beslagen ten ijs komen om een bijdrage te leveren ter verlichting van noden van onze samenleving.

We zullen dialogen op gang moeten brengen over de onderdrukkende mechanismen van mannelijke privileges in onze gemeenschap. We zullen accent moeten leggen op een niet dominante educatie, een niet autoritaire educatie, die uitgaat van liefdevol begrip voor de autonome sferen van een ieder. Houdingen ten aanzien van seksualiteit en seksuele voorkeuren en seksuele praktijken zijn aan het veranderen. Maar we zijn gehouden aan de rechten en plichten voor wat betreft onze seksuele rechten en reproductieve rechten. Ontwikkelden van programma's, in het bijzonder voor de jeugd, zullen vanuit een gender perspectief moeten gebeuren.

Onze strijd tegen onderdrukking is verbonden aan alle vormen van onderdrukking en het houdt ook in respect voor de rechten van homoseksuelen. Het is belangrijk dat we in de zwarte gemeenschap de moeilijkheden voor gay en lesbische personen erkennen. Een strijd voor emancipatie betekent ook het strijden tegen homofobia en voor de rechten van gay en lesbische personen.

Politiek lobbywerk

Tijdens de laatste CEDAW commissie vergadering in Geneve heeft de CEDAW commissie Nederland aangeraden om meer aandacht te besteden en fondsen ter beschikking te stellen ten behoeve van de zwarte vrouw en migrantenvrouw. Aanwezige organisaties zullen in overweging moeten nemen of in samenwerking met elkaar niet gelobbyd moet worden om de nodige fondsen te

verkrijgen om in alliantie te werken aan programma's die holistisch van aanpak zijn en die de bovengenoemde educatie programma's kunnen uitvoeren.

Niet gouvernementele organisaties moeten de overheid verantwoordelijk stellen voor de afwezigheid van een overheidsbeleid die alle vormen van geweld tegen de vrouw op structurele wijze aanpakt. Dit beleid kan en mag de overheid niet overhevelen aan niet gouvernementele organisaties.

Media werk

Het is belangrijk dat we premies gaan geven aan de media organisatie die het best een bijdrage leveren aan het verbreken van stereotype beeldvorming ten aanzien van de Afrikaanse man en de Afrikaanse vrouw in de samenleving van Curaçao.

Tot slot

Een actieprogramma, holistisch van aard, zoals eerder weergegeven, in samenwerking met elkaar (Nederlandse Antillen, Suriname en de Afrikaanse gemeenschap in diaspora in Nederland), in voortdurende dialoog met elkaar, gevoed vanuit onze eigen waardepatroon; dat is onze uitdaging.

Werkgroepen

Tijdens deze sessie krijgen deelnemers de gelegenheid om met elkaar in discussie te gaan over de verschillende thema's, conclusies aan te verbinden en aanbevelingen te doen.

De werkgroepen:

- 'Zwarte mannen'
- 'Onderwijs en arbeidsmarkt'
- 'Jeugdcriminaliteit en opvoeding'
- 'Zelforganisatie en opvoeding'
- 'Opvoeding en eenoudergezin'

Algemene werkgroep Zwarte mannen

Inleider: De heer Andrew Makkinga

Rapporteur: De heer Lesly Kwesi Reiziger

Inleiding

Er waren bepaalde uitgangs - en aandachtspunten opgesteld van waaruit werd gedacht en gediscussieerd. Deze zijn:

- Bekende stereotypen van de Afrikaanse man in de diaspora kwalificeren, ontzenuwen en aan het licht brengen.
- Stereotypen en attitude onderzoek onder de Afrikaanse man in de diaspora is nodig. Hoe denken zij over de stereotypen en wat is hun attitude daar tegenover?
- Vaderschap moet bespreekbaar worden gemaakt door het vergaren van kennis en uitwisselen van verhalen.
- Er zijn meer rolmodellen nodig die aanraakbaar zijn. Hier en daar zijn er solisten "Mozessen". Er moet meer met elkaar worden gedeeld.
- Er bestaat een "gap" tussen individuele successen en probleemgevallen.
- Ambitie bij jongeren moet worden geprikkeld. Er mogen fouten worden gemaakt. Wel moet er voor back-up worden gezorgd.
- Een aanreiking is nodig. Er zijn solisten (solo-optredens), maar die vormen nog geen orkest.
- Jongeren moeten leren van ouderen met kennis en ervaring. Jongeren kunnen bijvoorbeeld worden meegenomen naar werkbezoeken.

Links vooraan, rapporteur Lesly Kwesi Reiziger

Zwarte academische leerstoelen

Er bestaat een groep die het goed heeft gedaan. In Amerika bestaan er bijvoorbeeld zwarte academische leerstoelen op universiteiten. Waarom nog niet in Nederland? Hoe is het intellectueel van de Afrikaanse man in de diaspora vertegenwoordigd in de Nederlandse maatschappij?

Seksuele problemen

Er bestaan grote problemen op het seksuele vlak. Seksisme zorgt voor giftige relaties tussen mannen

en vrouwen. Er bestaat angst onder sommige mannen om hun eigen emoties te tonen of te uiten. Zelfs niet aan hun eigen dochters. Er heerst een taboe op homosexualiteit onder de Afrikaanse mannen in de diaspora. Herstel van liefde in de familie is nodig. Vanuit de familie opstelling moet angst van mannen aandacht krijgen.

Economische macht

Er moet meer economische macht worden ontwikkeld. Voor het dagelijkse leven moeten er inkomsten worden gegenereerd om in de behoeften te voorzien. Door aanwezig te zijn werd opgemerkt dat bij zwarte leerlingen de “witte ambitie” vaak wordt gemist! Die “witte ambitie” (ondernemerschap en economisch denken/economisch aspect), moet tijdens de groei en opleiding aan de orde komen. De man moet vanuit de Afrikaanse traditie zo sterk zijn als een leeuw, wijs als een uil, sluw als een vos. Dit moet jongeren worden geleerd. Hij moet (zonder angst) liefde tonen aan zijn kinderen.

Aannames

Verder kwam het punt van “aannames” aan de orde. Afrikaanse mannen in de diaspora moeten oppassen voor aannames, die niet bestaan. Er werd betoogd dat juist omdat er vaak redeneringen en beweringen worden gemaakt die niet op feiten zijn gebaseerd, maar aannames zijn, er onderzoek moet plaatsvinden. Onderzoek moet niet remmend werken. Beweringen en verhalen moeten dus feitelijk kloppen. Die beweringen en verhalen worden gesterkt met concrete praktijkvoorbeelden, die inspireren en aanzetten tot zelfreflectie en actie.

Netwerk

Het netwerken is ook van belang. Juist in de bredere context van kinderen opvoeden is het belangrijk om voorbeelden te zien van elkaar. Netwerken begint buiten de eigen etniciteit. Er zijn soms nieuwe netwerkvormen nodig om zaken voor elkaar te krijgen. Echter verdwijnen de oude en goede netwerkvormen van onze (voor)ouders vaak uit beeld. Ze moeten worden teruggehaald en toegepast.

Deelnemers aan de workshop

Waar moet de Afrikaanse man in de diaspora zich in de opvoeding op richten?

Het stimuleren van de ambitie bij jongeren en bij de eigen kinderen. Hij moet weten wat belangrijk is voor kinderen. Hij moet weten wat ze voelen en hoe ze denken.

De Afrikaanse man dient antwoord te geven op vragen van jongeren en de eigen kinderen als: ben ik

de moeite waard? En: ben ik het waard om er te zijn? Het geweten van de jongeren en eigen kinderen wordt ontwikkeld door het geven van liefde.

Bij sommige kinderen ontbreekt er een familie filosofie of familieverhaal in het leven. En dit kan heel pijnlijk en soms beschamend aan de oppervlakte komen. Om dit gemis te compenseren nemen kinderen een “arrogante houding aan”, wat niet bevorderlijk is voor de eigen ontwikkeling.

Tot slot

Wat doen we onze kinderen aan als we als ouder i.p.v. een goed antwoord hen “hou je mond, je verveelt me!”, naar het hoofd slingeren? Wij als opvoeders moeten worden versterkt door:

- Een eigen opvoedingsfilosofie te hebben.
- Door goed naar elkaar te luisteren.
- Aannames en kennis toetsen en meten en niet zomaar aannemen.
- Het economische aspect en onderlinge solidariteit niet te vergeten.
- Liefde in het gezin te durven tonen aan kinderen.

Werkgroep Onderwijs en Arbeidsmarkt

Inleider: Mevrouw Wilma Gillis

Rapporteur: Mevrouw Eunice La Croes

Inleiding

De bedoeling van deze workshop is om drie agendapunten te bedenken voor het Landelijk Platform Slavernijverleden (LPS), met de focus op de Afrikaanse man in de diaspora en zijn uitgebreide familie (extended family). Belangrijke aandachtspunten waren:

- Vaders moeten vaker met hun kinderen praten over het onderwijs
- Vaders dienen zich vaker aan te melden voor ouderavonden
- Vaders dienen hun kinderen te begeleiden tijdens hun studieloopbaan
- Afrikaanse mannen in de diaspora hebben een hogere drempel dan vrouwen op de arbeidsmarkt
- Afrikaanse mannen in de diaspora moeten trots zijn op hun werk
- Er moet een opvoedingsstrategie worden ontwikkeld

Deelnemers aan de workshop

Opvoedingsondersteuning

Er moet een mogelijkheid zijn voor opvoedingsondersteuning. Vaders kunnen bij gebrek aan kennis over opvoeding een beroep doen op ondersteuning. Er moet tevens een buurthuis beschikbaar zijn voor lessen in opvoeding aan vaders.

Schoolsysteem

Ouders (in het bijzonder vaders) weten weinig van het schoolsysteem. De vaders moeten zich hierin gaan verdiepen. Vooral om te voorkomen dat hun kinderen onnodig naar vervolgonderwijs op een lager niveau worden gestuurd. Vaders moeten hun kinderen ondersteunen en een 'duwtje in de rug geven' om het maximale te halen, aangezien de vaders vaak als rolmodel worden gezien. Mannen moeten ervoor zorgen dat hun kinderen meer zelfvertrouwen krijgen. De vrouw wordt geacht haar man hierin te steunen.

Visie op arbeidsmarkt

De heer Alex Walle: “Als aan de jonge mannen wordt verteld dat ze niets waard zijn, gaan ze zich ook als zodanig gedragen. Dat zie je terug op de arbeidsmarkt omdat jonge mannen minder vaak dan donkere vrouwen hogere posities bekleden”. Hierop wordt aangegeven dat vrouwen zich minder bedreigd voelen op de arbeidsmarkt. Deze vorm van stereotypering moet worden tegengegaan. Jonge Afrikaanse mannen in de diaspora hebben hierdoor bij voorbaat al een slecht beeld van zichzelf met betrekking tot de arbeidsmarkt.

Trots

Afrikaanse mannen in de diaspora moeten trots zijn op hun werk, ongeacht het werk dat zij uitoefenen. Hij moet te allen tijde het beste zijn in wat hij doet. Het ‘Positive Parents Program’ dat zich focust op jongeren en hun ouders wordt een succesvol idee genoemd om jongeren in het gareel en gemotiveerd te houden. Met het programma worden ouders ondersteund in het opvoeden.

Tot slot

Belangrijke punten voor de LPS-agenda zijn:

- Mannen moeten bereid zijn om betrokken te zijn bij de studie en bekend worden met het schoolsysteem (van hun kinderen)
- Ouders zijn (mede)verantwoordelijk voor de rol die hun zoon in de maatschappij zal vervullen
- Stereotypering van donkere mannen op de arbeidsmarkt moet worden tegengegaan, zowel vanuit de visie van de man als van de vrouw

Werkgroep Jeugdcriminaliteit en Opvoeding

Inleider: Mevrouw Drs. Irish Verwey

Rapporteur: Mevrouw Lucienne Gena

Inleiding

De workshop ging over het ontstaan en voorkomen van criminaliteit binnen de Afro-Surinaamse en Afro-Curacaose gemeenschap. Deelnemers kregen van het LPS drie vragen mee ter beantwoording in de workshop. Deze zijn:

- Wat moet er gebeuren in de opvoeding binnen de Afrikaans-Surinaamse en Afrikaans-Curacaose gemeenschap, om (jeugd-) criminaliteit te voorkomen?
- Welke rol moeten vrijwilligersorganisaties op zich nemen en onder welke voorwaarden?
- Wat verwacht men van het NiNsee?

Reacties op de vragen

- Opvoeding moet een issue zijn en niet criminaliteit.
- Jongens krijgen veel meer vrijheid dan meisjes. Ook in de fase van puberteit, waar het verkennen van grenzen iets natuurlijk is, wordt jongens veel te weinig de grenzen en de alternatieven aangegeven door de opvoeders.
- Jongens (zonen) met meerdere vriendinnen is bijvoorbeeld een onderwerp van trots, met als mogelijk gevolg: meerdere zwangerschappen die uitmonden in wankel startsituaties van 1-oudergezinnen.
- Jongens worden vaker opgevoed als goede zonen dan als goede mannen voor hun toekomstige partner.
- Ook het ontwikkelen van praten over je gevoel is te weinig onderwerp van gesprek en opvoeding bij de opvoeders.
- Armoede is een groot deel van het probleem. Als er voldoende inkomen zou zijn in het huishouden, zou er veel makkelijker volwaardig kunnen worden opgevoed; kinderen zouden op een sportclub kunnen, er kunnen boeken worden gekocht, reis- en entree/deelnamegeld voor bezoek evenementen, musea, bijles, huiswerkbegeleiding, schoolondersteuning etc.
- Er is een groot gebrek aan voor succes relevante kennis bij de opvoeders: men weet gewoon heel veel niet, dus is het moeilijk al die voor succes relevante kennis over te dragen aan kinderen.

Deelnemers aan de workshop

• *Wat moet er gebeuren in de opvoeding binnen de Afro-Surinaamse en Afro-Curacaose gemeenschap, om (jeugd-) criminaliteit te voorkomen?*

Kinderen hebben het nodig om naast de geschiedenisverhalen en waarden en normen van opvoeders, een gevoel van eigenwaarde te ontwikkelen en de ruimte te krijgen om hun eigen verhaal in te brengen. Er dienen een aantal zaken te worden geformuleerd.

- Geformuleerd dient te worden wie de diverse opvoeders zijn van de kinderen
- Geformuleerd dient te worden wat de rollen zijn van de diverse opvoeders van kinderen
- Geformuleerd dient te worden wat de opvoedingsdoelen zijn m.b.t. de kinderen

Hierna is het pas zinnig om te formuleren wat nodig is om die rollen goed in te kunnen vullen, en kan gerichte educatie volgen. Ouders/opvoeders moeten van dit alles kennis krijgen, moeten geïnformeerd en empowered worden. Men moet zich hierbij niet alleen op de moeder richten, of alleen op de vader, maar op beiden.

Versterking van de economische positie van de opvoeders door het verwerven van een “goede baan/baan met een beter inkomen” zal een gunstig effect hebben op de positie van de kinderen, mits opvoeders zichzelf niet verliezen in teveel werken en dientengevolge teveel afwezig zijn.

Welke rol moeten vrijwilligersorganisaties (“zelforganisaties”) op zich nemen en onder welke voorwaarden?

Vrijwilligersorganisaties zouden de gemeenschappen moeten mobiliseren zodat kennis, empowerment en individuele begeleidingstrajecten en speciale projecten kunnen worden aangeboden. Men moet zich dan wel richten op kansarme jongeren, anders worden de inspanningen verkeerd gericht en is iedereen ten onrechte in de veronderstelling dat daar de problemen worden aangepakt, wat dan in werkelijkheid niet zo is. Het gevaar daarvan is dat de uiteindelijke conclusie kan zijn dat “niets helpt”, terwijl het probleem helemaal niet is aangepakt.

Het is dus wel nodig dat deze organisaties in de leefwereld van de onderlaag/onderklasse kruipen en dáár in gesprek gaan, dus véél laagdrempeliger aan de slag gaan dan nu vaak het geval is. Men moet dan ook de jeugd die het betreft (uit dezelfde klasse óf met respect voor die onderklasse) als inspiratiebron betrekken bij de aanpak en peereducation als methodiek hanteren.

Er is teveel respect/ontzag voor volwassenen uit de eigen gemeenschap om open, over van alles, in gesprek te gaan. Er is aanbod nodig van de jongeren zelf en aan hun opvoeders.

Er is ook specifieke kennisoverdracht nodig over het verschil in het opvoeden van een meisje en een jongen. Methodieken zijn er. De vraag is wie het één en ander aanbiedt en wie het bekostigt.

Wat verwacht men van het NiNsee?

NiNsee is een onderzoeksinstituut met een wetenschappelijk kader, dus heeft per definitie voornamelijk contact met het intellectuele gedeelte van de Afro-gemeenschappen. Toch is er de oproep, net als aan vrijwilligersorganisaties, om ook het NiNsee meer uit haar ivoren toren te laten komen. Men verwacht van het NiNsee:

- kennisoverdracht
- bewustwordings-, zelfwaarderings- en individuele zelfprofileringstrajectmethodieken/beschrijvingen voor jongeren
- draagvlakverbreding, o.a door jeugd hierbij te betrekken met peereducationmethodiek
- toegankelijk maken van de slavernijgeschiedenis en ervoor zorg dragen dat die geschiedenis wordt opgenomen in de Nederlandse schoolpakketten

Werkgroep Zelforganisatie en Opvoeding

Inleider: De heer Ramon Hooplot

Rapporteur: Mevrouw Jane Biekman

Inleiding

De Surinamer heeft de gewoonte altijd te willen weten “Wie is je vader en wie is je moeder”. Via deze methode worden sociale en familie verbanden achterhaald, waarbij namen ook een bepaalde associatie oproepen met plaatsen of omgeving. Deze methode geldt ook bij het aangaan van liefdesrelaties, om bloedverwantschap uit te sluiten en tevens te voorkomen dat je mensen van besproken gedrag meeneemt in familie van onbesproken gedrag. Vrienden, burens en andere familieleden spelen hierbij ook een belangrijke rol. Sommige liefdesrelaties worden aangegaan op grond van een bepaalde noodzaak.

De inleider geeft een voorbeeld van een langdurig huwelijk, dat gebaseerd was op gebrek aan financiële middelen van een partner ten opzichte van de andere partner, die wel beschikte over financiële middelen en woonruimte. Via een ongeplande zwangerschap, menen sommige mannen, dat zij ongewild in een relatie of huwelijk zijn of worden gedwongen. Het is verder van belang, eerst zelfreflectie te doen, bij het aangaan van een serieuze relatie. Onderzoek wat je wilt, met wie je dit wilt en welk type relatie je wilt. Een langdurig en gelukkig huwelijk, is per definitie niet altijd gebaseerd op wederzijdse liefde, maar soms gebaseerd op een bepaalde noodzaak, die partners verbindt. Drie vragen die in deze workshop beantwoord moeten worden zijn:

- Wie is lid of heeft een eigen zelforganisatie?
- Welke rol spelen zelforganisaties bij de opvoeding?
- Welke rol zouden zelforganisaties bij de opvoeding kunnen spelen?

Mevrouw Babel stelt zich voor

Wie is lid of heeft een eigen zelforganisaties?

Deborah Babel

Zelforganisatie: “Stichting Embrace”.

Doelstelling: Ondernemerschap van vrouwen versterken, allerlei persoonlijke barrières in een veilige omgeving (thuis) op laagdrempelige wijze bespreken en samen oplossingen zoeken. Wanneer de thuissituatie (intern) aangenaam is en mensen lekker in hun vel zitten, krijgt en maakt men meer tijd vrij voor externe activiteiten, wat weer bijdraagt aan een gezonde samenleving. Waar nodig wordt mentale (praatgroepen, weekend met sprekers) ondersteuning ingezet voor de vrouwen en kinderen, wat motiverend en stimulerend werkt. Sabine Starke, was ook een van de oprichters, maar koos later voor een zangcarrière. Nadat Deborah zichzelf had gedefinieerd, startte zij met volle overtuiging Embrace op.

Serfia Macknack

Zelforganisatie: “Comité Moederhart”, opgericht op 31-01-1982 in Paramaribo.

Doelstelling: Enerzijds bidden om kracht en wijsheid voor de Surinaamse regering, die na de onafhankelijkheid en de militaire machtswisseling onder leiding kwam van de heer D. Bouterse. Anderzijds bidden voor elke regering om goed bestuur, inzamelingsacties ten behoeve van een school in het district Coronie en voor andere noodleidende situaties. Voert al jaren actie het woord “Neger” te verbieden, vanwege de negatieve lading voor het Afrikaanse ras. Haar levenservaring als referentiekader, wordt ingezet om haar kinderen bewust te maken aangaande opvoedingsaspecten als seksualiteit, vrouwen en gezinsleven. Haar dochter en kleindochter zijn aanwezig om hun horizon te verbreden. Waar nodig is zij altijd behulpzaam.

Marlies Koorndijk

Was actief in de Stichting Vrouwen Overleg Rijnmond (SVRO), maar deze bestaat nu niet meer. Er worden nu allerlei activiteiten ontwikkeld voor en door vrouwen van allerlei nationaliteiten. Mevrouw Koorndijk verblijft nu om het halfjaar in Nederland en Suriname, maar heeft nog steeds interesse in zaken aangaande vrouwenbelangen.

Heer Mpho Intoane

Zelforganisatie: “Abomgra”.

Doelstelling: Hoofddoel, Surinaamse studenten in Nederland, waar nodig financieel en bij hun scriptie te ondersteunen tijdens hun studie. Nevendoel, het welzijnswerk/opbouwwerk in het buurthuis aan de Ramgoelamweg in Suriname en waar nodig ook financieel ondersteunen. Is verder van mening dat in relaties de mens centraal moet staan en niet het uiterlijk. Iemand in een driedelig pak, is per definitie niet beter dan iemand in een oud of versleten pak. Wie is die persoon, wat is zijn/haar verhaal, welke boodschap heeft die, daar gaat het omgaan.

Welke rol spelen zelforganisaties bij de opvoeding?

Oprichters van zelforganisaties, moeten zich realiseren, zelf eerst een bepaald bewustzijn te hebben ondergaan (persoonlijke barrières/belemmeringen overwonnen), voor bepaalde doelstellingen na te streven. Zo voorkom je misverstanden/communicatie problemen, ten opzichte van bijvoorbeeld de clientèle.

Voorbeeld: Een klant bewust maken dat kroeshaar (creolen) mooi en natuurlijk is. Wanneer de coach of verkoper zelf het eigen haar ontgroest en daarbij allerlei weave producten gebruikt of verkoopt, en dus ontgroest haar aanprijst, mist de boodschap essentie en doel.

Zelforganisaties, moeten flexibel opereren, anders worden doelstellingen nooit gehaald. Doelstellingen en route, moeten helder geformuleerd en af en toe worden bijgesteld. Voorkom

vervreemding en onenigheid en zorg voor nieuwe aanwas binnen de organisatie.

Voorbeeld: Organisaties zijn dynamisch en mensen veranderen. Er komen nieuwe leden, nieuwe gezichtspunten en andere maatschappelijke ontwikkelingen. Kijk naar motivatie, inbreng en de nieuwe perspectieven om het zelfde doel te bereiken. Wees flexibel en speel in op de behoefte.

Welke rol zouden zelforganisaties bij de opvoeding kunnen spelen?

- Wees beducht op welke boodschap je verkondigt met je zelforganisatie, zorg voor een heldere boodschap en wees het toonbeeld van je doelstelling.
- Sta open voor nieuwe ontwikkelingen, stel doelstelling en route waar nodig bij. Kijk naar de mens en zijn verhaal, zoek leerpunten, overeenkomsten en werk samen met elkaar op basis van vertrouwen en wederzijds respect.
- Tal van zelforganisaties hebben uiteenlopende en overeenkomstige doelstellingen, die kunnen worden ingezet voor bepaalde projecten/doelstellingen.
- Het LPS inventariseert alle zelforganisaties, kijkt naar wederzijdse doelstellingen en
- bepaalt de mate van inzetbaarheid voor het komende beleid.

Werkgroep Opvoeding en Eenoudergezin

Inleider: Mevrouw Drs. Hanna Belliot

Rapporteur: De heer Ruben Monkau

Inleiding

De doelstelling van de workshop is het analyseren van de oorzaken van het groot aantal eenoudergezinnen in de Surinaamse en Caribische gemeenschap. Dit werd gedaan door middel van drie stellingen. Deze zijn:

- Een grote groep zwarte mannen heeft een lage economische positie waardoor ze moeilijk voor het gezin kunnen zorgen.
- De beeldvorming rondom zwarte mensen vormt een groot probleem voor jongeren om zich op een gezonde manier te ontwikkelen in de samenleving.
- Eenoudergezinnen staan synoniem voor armoede.

Een grote groep zwarte mannen heeft een lage economische positie waardoor ze moeilijk voor het gezin kunnen zorgen.

Het feit dat er weinig zwarte mannen aan de top zijn, heeft te maken met racisme en uitsluiting van netwerken die in handen zijn van de gevestigde orde. De wil om door te stromen naar de top heeft te maken met behoeftebevrediging en je instelling. Wil je nu genieten of kies je er voor om nu hard te werken, zodat je daar later de vruchten van kunt plukken? Veel van onze mannen kiezen voor plezier op de korte termijn waardoor ze falen om hun hogere doelen op de lange termijn te realiseren.

De beeldvorming rondom zwarte mensen vormt een groot probleem voor jongeren om zich op een gezonde manier te ontwikkelen in de samenleving.

In de media worden vooral de negatieve zaken van zwarte mensen belicht. Er zijn weinig zwarte rolmodellen zichtbaar waar zwarte jongeren zich mee kunnen identificeren. Het overgrote deel van de zwarte jongeren moet nog zijn rechtmatige plek in de maatschappij innemen. Succesvolle zwarte mannen zouden meer moeten doen om de jongeren te bereiken en te empoweren.

De beeldvorming van zwarte mensen in de media is niet correct. Vergeten wordt dat de voorouders van de diaspora een hoogwaardige beschaving hadden/hebben in Afrika waar normen als respect, binding en saamhorigheid hoog in het vaandel stonden/staan. Wij en dan met name de jongeren zouden meer kennis moeten krijgen over hun eigen geschiedenis zodat hun zelfverzekerdheid en vertrouwen groeit. Hierdoor kunnen ze meer uit zichzelf halen en meer weerstand bieden tegen vooroordelen.

We moeten geloven in de potentie van onze zwarte jongeren. Veel zwarte ouders geven hun kinderen het idee dat bepaalde doelen niet voor hen zijn weggelegd. We moeten de jongeren vertellen dat alles mogelijk is als je maar gelooft. Uiteraard kan het wel eens fout gaan. Maar het belangrijkste is, dat deze jongeren verder worden begeleid in de richting van hun doelen.

Deelnemers denken na over aanbevelingen

Eenoudergezinnen staan synoniem voor armoede.

In de Europese visie staan eenoudergezinnen gelijk aan sociale achterstand en economische armoede. In sommige Surinaamse gezinnen is het normaal dat een oom of tante de zorg draagt voor de kinderen. We moeten ons niet bezighouden met de visie van de Europeaan maar meer vasthouden aan onze eigen cultuur. Wel moeten we ervoor waken dat we het fenomeen 'éénoudergezin' niet gaan romantiseren, want er zijn veel van dit soort gezinnen die problemen hebben.

Sterke gezinsbanden vormen de kern voor een sterke samenleving. Eénoudergezinnen hoeven niet per definitie te falen. Ze moeten juist goed worden georganiseerd. Een belangrijke vraag hierbij is: wat wil je uiteindelijk bereiken met je kind? Het gaat om prioriteiten stellen.

Veel zwarte mensen zijn opgegroeid met het idee dat de “vuile was” niet buiten moet worden ophangen. Dit leidt ertoe dat veel éénoudergezinnen die met problemen zitten, in een cirkel blijven ronddraaien. Het is belangrijk om op tijd hulp te zoeken, voordat het uit de hand loopt. Schroom niet om je broer, zus of desnoods je buurman om hulp te vragen.

Tot slot

Een grote groep zwarte mensen heeft moeite met het behalen van de maatschappelijke top. Uit het debat kwam naar voren dat succes is geworteld in een stabiele gezinsstructuur. Een eenoudergezin kan even sterk zijn als een tweeoudergezin, maar dat ligt aan de manier waarop je het organiseert.

In de zwarte gemeenschap wordt er weinig aandacht besteed aan het onderwerp gezinsvorming. Door ons te verdiepen in onze Afrikaanse geschiedenis leren we meer over bepaalde normen en waarden, zoals respect en onderlinge solidariteit. Deze inzichten moeten we gebruiken om onze gezinsstructuren te verbeteren.

Het is belangrijk dat er binnen de zwarte gemeenschap regelmatig bijeenkomsten worden georganiseerd (op gezinsniveau of buurtniveau). Op deze manier kunnen we kennis overdragen en elkaar stimuleren om te werken aan de kwaliteit van onze gezinnen. Een concreet voorstel is om per wijk twee of drie mensen aan te wijzen die deze gedachten uitdragen en buurtbewoners benaderen om hierover te praten. Ook kan de lokale overheid worden benaderd voor ondersteuning bijvoorbeeld in de vorm van faciliteiten of programma's.

Plenaire terugkoppeling en afsluiting

Plenaire terugkoppeling

Conclusies en aanbevelingen uit werkgroepen

Inleiding

Tijdens deze plenaire sessie werden uitkomsten en conclusies van de workshops gepresenteerd. Vooral de beleidsaanbevelingen en uit de werkgroepen naar voren gekomen projectideeën werden hier op hoofdlijnen geschetst. Conferentie deelnemers kregen de gelegenheid tot het stellen van vragen aan het panel, bestaande uit de werkgroepvoorzitters. Verder werden afspraken gemaakt over het vervolg.

Conclusies en aanbevelingen per werkgroep

Werkgroep: Zwarte mannen. Voorzitter: Andrew Makkinga

- Mannen die iets willen bereiken, moeten zelf ook initiatieven ondernemen en samenwerking zoeken met anderen.
- Onderzoek negatieve aannames over mannen en doe er iets mee.
- Ondersteun jongeren, waardoor zij zich kunnen ontwikkelen tot zelfstandige burgers.

Werkgroep: Opvoeding en eenoudergezinnen. Voorzitter: Mevrouw Drs. Hannah Belliot

- Gezien het aantal eenoudergezinnen, kan het kerngezin (vader en moeder), niet langer worden geromantiseerd. Let op stereotype opmerkingen over gezinssamenstellingen en pak deze aan.
- Besteed aandacht aan de groep alleenstaande ouders en ondersteun ze waar nodig.
- Ouders moeten de eigen ervaring gebruiken als opvoedmethodiek naar hun kinderen om relatie- en huwelijksproblemen te voorkomen.
- Er moet worden uitgezocht hoe goede opvoedkundige methodieken voor alleenstaande ouders dienen te worden georganiseerd.
- Er moet worden gezorgd voor onderlinge solidariteit, heropvoeding instituties en huiskamerprojecten.
- **“Giving back to the community”**. Een statement van succesvolle zwarte mensen in Amerika, die projecten ontwikkelen, voor achterblijvers, wat hen ondersteunt, stimuleert, motiveert het beste uit zichzelf te halen, waardoor zij leren hun eigen positie te verbeteren.

Werkgroepvoorzitters delen conclusies met de conferentiedeelnemers

Wergroep: Jeugdcriminaliteit en Opvoeding. Voorzitter: Mevrouw Drs. Irish Verwey

- De aandacht moet worden gericht op heroriëntatie over het begrip opvoeding. Oude opvoedrollen, opvoedkundige doelstellingen en principes moeten worden heroverwogen.
- Er moet opvoedingsondersteuning komen. Men moet letten op de maatschappelijke context bij het opvoeden van kinderen.
- Zelforganisaties moeten laagdrempelig werken, wat professionele organisaties nalaten. Het wegbezuinigen van jeugdhulpverlenende instanties heeft geen rendement opgeleverd. Het NiNsee en het LPS moeten een belangrijke rol spelen. Niet alleen richten op het herschrijven van het intellectuele domein, maar ook zorgen voor vertaling naar gewone burgers.

Wergroep: Onderwijs en Arbeidsmarkt. Voorzitter: Mevrouw Wilma Gillis

- Nadruk leggen op opvoedingsondersteuning voor mannen, vanuit opvoedkundige instituties.
- Mannen binnen hun eigen gezin, helpen structuren te geven, zodat zij hun kinderen beter leren opvoeden.
- De aandacht moet worden gericht op de vrouw-manrelatie en aannames moeten worden doorbroken.
- Vrouwen maken gemakkelijk de inhaalslag op de arbeidsmarkt. Leer mannen om trots te zijn op zichzelf en hun beroep, ook al zijn zij vuilnisman. “Wees trots op jezelf, wie je bent en wat je doet. Als jij niet trots bent op wat je doet, kunnen je kinderen dat ook niet zijn. Ben je een vuilnisman, wees trots en de beste”.

Wergroep: Zelforganisaties en Opvoeding. Voorzitter: De heer Ramon Hooplot

- Zorg voor eigen persoonlijk bewustzijn van de initiatiefnemers/bestuursleden, voor je een zelforganisatie start. Je werkt met mensen, die wellicht bepaalde bewustzijnsprocessen nog niet hebben ondergaan, terwijl ze willen werken voor en met mensen.
- Wees duidelijk welk doel je met je organisatie nastreeft. Sta open voor nieuwe ontwikkelingen, wees flexibel en stel jezelf en je doelstelling waar nodig bij.
- Via zelforganisaties kunnen bepaalde sociaal-maatschappelijke problemen vaker, laagdrempelig en eenvoudiger worden aangepakt.

Afsluitingswoord formele gedeelte van de heer Ronny Lemmers *Dagvoorzitter Verdiepingsconferentie*

De dagvoorzitter bedankt de gasten en aanwezigen voor hun inbreng en vat zijn bevindingen samen.

De conferentie was een startpunt voor de nieuwe agenda van het LPS. De deelnemers onderkennen de sense of urgency rond de positie van mannen in de opvoeding van kinderen en de betekenis van rolmodellen. Uit de lezingen en gedachtewisseling in de werkgroepen is ruim voldoende stof te halen om de agenda vorm te geven en een plan van aanpak op te stellen.

Men is ook bereid verantwoordelijkheid te nemen voor de gewenste verandering. Het aanbod van de directeur van het NiNsee om samen met het LPS te verkennen hoe de agenda door samenwerking tussen de twee organisaties kan worden uitgevoerd, vind ik bemoedigend en het toont leiderschap en daadkracht van de bestuurders van het LPS en het NiNsee.

Er blijkt een grote behoefte te zijn aan bijeenkomsten waarbij kennisdeling en netwerkontwikkeling belangrijke pijlers zijn voor de agenda van deze bijeenkomsten. Hier ligt een kans voor het LPS en partners.

Trotse Mw. Barryl Biekman en Dhr. Ronny Lemmers

Afsluiting en dankwoord van de heer Kensly Vrede

Penningmeester Landelijk Platform Slavernijverleden

Allereerst een woord van dank aan alle aanwezigen voor het bijwonen van de LPS verdiepingsconferentie. We kunnen tevreden terug kijken naar deze belangrijke dag. We hebben ervaren dat de tijd die we hebben uitgetrokken voor deze conferentie veel te weinig is. Om in de diepte te kunnen gaan is er heel veel tijd nodig. De behoefte en noodzaak zijn gebleken. Alle aanleiding om te streven naar een vervolgtraject. Ik wil u allen bedanken voor uw aanwezigheid en de door u geleverde bijdragen. Vooral dank aan de dagvoorzitter de heer Ronny Lemmers. Het was geen eenvoudige taak. Ik ben blij met de resultaten uit de werkgroepen. Het Platform staat nu voor een belangrijke uitdaging om de voorstellen verder te verwerken in uitvoerbare vervolgacties. Bij deze vervolgexercitie hebben wij u daarom allen bij nodig te zijner tijd omdat het LPS het niet alleen kan en wil.

De heer Kensly Vrede aan het woord

Ik wil vooral ook bedanken de mensen die uit het buitenland zijn gekomen om ons inzicht te verschaffen in de achtergronden en andere wetenswaardigheden betreffende het vraagstuk. Ik heb zelf heel veel opgestoken van wat u naar voren heeft gebracht aan historische informatie en feiten. Zo zijn we in staat om zaken in context te plaatsen en de heersende stereotypen over de Afrikaanse diaspora mannen te ontzenuwen. Zo wordt het ook mogelijk om uitgangspunten te formuleren waaraan we moeten werken om imagoverbetering van de Afrikaanse man en het gezin in de diaspora te realiseren en respect af te dwingen.

We hebben ook veel geleerd van de vele goede voorbeelden op basis waarvan we kunnen voortborduren bij het realiseren van identiteitsversterkende trajecten. Een bijzondere dank ook aan de dames van Funky Fresh Entertainment die hun werkzaamheden op uitstekende wijze hebben verricht. Maar niet alleen dat, de aanwezige jongeren die ook hun stem in de werkgroepen hebben laten horen. Ik bedank de consul generaal en alle werkgroepfacilitators. En last but not least Hugo Esseboom voor het ondersteunen van het LPS bij de organisatie van deze dag.

Tot slot

Mevrouw Glenda van Duivenvoorde, coördinatie ontvangst en registratie Funky Fresh Entertainment, dankt andermaal alle aanwezigen, waarna alle gastsprekers en het bestuur LPS een presentje ontvangen. Aanwezigen krijgen een uitnodiging voor een aangeklede borrel.

Dankwoord van de gastvrouwen

Bijlagen

Persbericht

"ROOTSSYNERGY-WEEKEND" 1999 in een nieuw jasje

Het begon in 1993, de start van de eerste Rootssynergy-weekend, een initiatief van de Afro Europese Vrouwenbeweging Sophiedela. Het idee ontstond na een brainstormsessie, tijdens een beleidsweekend van Sophiedela, over de positie van Afrikaanse vrouwen en meisjes in de diaspora (Surinamers, Antillianen en Arubanen) in Nederland in relatie tot het emancipatieproces. Ook over de rol van het van het (gesubsidieerde) sociaal cultureel/welzijnswerk werd uitgebreid gefilosofeerd. Er was behoefte om verder over dit thema te discussiëren maar dan vanuit het perspectief van de eigen culturele identiteit en zo ontstond het idee van het Rootssynergy-weekend. In eerste instantie ging het om een expertmeeting vanuit het Afrikaans(zwart/roots) bewustzijn. Het conceptueel kader werd mede ontwikkeld door dr. Henry Dors, sociaal pedagoog/onderwijskundige, drs. Hugo Esseboom, één van de oprichters van de toenmalige Afro Europese Beweging Nederland, Jenny van Eyma van het Training en Adviescentrum Olaertsduin en drs. Andre Marcet, bestuurskundige. Het eerste Rootssynergy-weekend was gericht op de herdefiniëring en positionering van het sociaal cultureel werk ten behoeve van Afro Europeanen binnen een zich snel veranderende maatschappij. Notabene: Sophiedela verstaat onder Afro Europeanen, Afrikanen in de diaspora onder andere Surinamers, Antillianen, Arubanen, woonachtig in het Europees land Nederland). Bij de herdefiniëring en positionering stond de sociale en economische emancipatie van zowel vrouwen als mannen centraal. Vanwege het succes van het eerste weekend en de behoefte om dieper op de materie in te gaan werd in 1995 een tweede, wederom met succes, rootssynergy-weekend georganiseerd. Tijdens dit weekend werd uitgebreid ingegaan op de Afrikaanse geschiedenis (black history) met als doelstelling vanuit dit bewustzijn en perspectief verder inhoud te geven aan de sociale en economische participatie van de "groep". Voor Sophiedela het perspectief dat gerealiseerd dient te worden teneinde het individuele niveau van succes te ontstijgen, het "krabben-mentaliteit" te verbannen, bewust te zijn van verdeel- en heersmechanismen en groepscohesie te bevorderen. Het derde weekend vond een try-out plaats van een nieuw concept gericht op rootssynergy en empowermentstrategieën op weg naar het nieuwe millennium. Op 13 en 14 maart 1999 organiseert Sophiedela het vierde Rootssynergy-weekend. Het thema van het weekend is: Rootssynergy en Empowerment, de route naar het nieuwe millennium. Op het programma staan onder andere de volgende onderdelen: scholing/training vanuit het perspectief van bevrijding en empowerment, uitgewerkt in tien onderdelen, met een onderdeel Afrikaanse geschiedenis (black history), panafrikanisme en eenheid, relatieverbetering, mentoring vanuit Afrikaanse wortels. Het Rootssynergy-weekend is ontwikkeld voor personen die oprecht geloven dat kennis over hun culturele en historische achtergrond kan leiden tot een betere bewustwording. Ook dit jaar zijn er inspirerende deskundigen uit binnen- en buitenland:

- Drs. F. Dragtenstein (geboren in Suriname), docent. Deskundige op het gebied van de Afrikaans Surinaamse geschiedenis in het bijzonder de slavernij-periode. Is bekend om zijn onderzoek naar de herkomst van namen van de Afro Surinamers (2^e dag);
 - C. Dollisson (geboren in de Antillen), winnaar Rosa Parks Award 1997, autodidakt op het gebied van Afrikanistiek en met name vanuit een Antilliaanse en Arubaanse invalshoek (1^e dag);
 - Dr. Femi Biko (geboren in Ghana) o.a. docent African World Studies and directeur van de Association for Pan African Studies and Initiatives (1^e dag);
 - Dr. Kemani Nehusi (geboren in Guyana), o.a. hoofd African Study Centre Universiteit East London (2^e dag);
 - Dr. Sheila Henry (geboren in Jamaica), o.a. docent African Study Centre East London and voorzitter van het African Caribbean Centre in UK, is gespecialiseerd in psychologie vanuit een Afrikaanse-perspectief. Is deskundige op het gebied van healing racism (1^e dag).
-
-
-

Stichting Nationaal Monument Nederlands
Slavernijverleden
t.a.v. mw. drs. B.A. Biekman
Schaatsbaan 51
3031 AR ROTTERMAN

Uw brief van	Ons kenmerk	Contactpersoon	Zoetermeer
20 juni 2002	DCE/02/24853	drs. R. de Leeuw	
Onderwerp	Bijlage(n)	Doorkiesnummer	
Startbeschikking		4561	

Geachte mevrouw Biekman,

In antwoord op uw brief van 20 juni 2002, neergelegd in het met deze brief meegestuurde projectplan met de titel 'Nu aan de slag' d.d. mei 2002 ten behoeve van de oprichting van het Nationaal Instituut Nederlands Slavernijverleden en Erfenis, deel ik u mee dat ik hierbij een startbeschikking afgeef, inhoudende dat ik voornemens ben op grond van artikel 4 van de Wet op het specifiek cultuurbeleid een meerjarig instellingssubsidie voor de jaren 2002, 2003 en 2004 te gaan verlenen voor de uitvoering van dit plan, dat hiermee mijn instemming heeft.

De subsidie die ik voor de inrichting van het NiNsee ter beschikking zal stellen, zal, vooropgesteld dat de wetgever mij de benodigde gelden ter beschikking stelt, voor het jaar 2002 € 226.890 bedragen, voor 2003 € 453.780 en voor 2004 € 907.560,40.

De subsidie zal worden verleend om het bovengenoemde plan te kunnen uitvoeren en de daarop gebaseerde activiteiten. Dat betekent dat gefaseerd het slavernij-instituut ingericht kan worden.

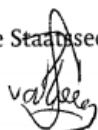
U heeft mij bij brief van 18 juni 2002 tevens de concept-statuten voor de stichting NiNsee gestuurd. Hierbij deel ik u mede dat ik geen bezwaar tegen deze statuten heb. Ik verzoek u mij een afschrift van de oprichtingsakte te doen toekomen, zodra deze door de notaris is gepasseerd. Voorts verzoek ik u om een inschrijvingsbewijs uit het stichtingen register, en een rekeningnummer. Zodra de stichting NiNsee conform concept-statuten is opgericht, en de hiervoor bedoelde stukken door mij zijn ontvangen, zal ik aan deze stichting de beschikking tot subsidieverlening doen toekomen.

Gedurende de subsidieperiode zal ik de activiteiten van NiNsee op zowel kwantitatief als kwalitatief niveau doen evalueren. Hierover zal ik binnenkort afspraken met het bestuur van NiNsee maken.

Op de subsidieverlening zullen de bepalingen van het Bekostigingsbesluit cultuuruitingen, alsmede van de regeling subsidies en uitkeringen cultuuruitingen van toepassing zijn. Voor het overige is de Algemene wet bestuursrecht, in het bijzonder titel 4.2 van toepassing.

Tenslotte wil ik mijn waardering uitspreken voor al uw inspanningen die tot dit startmoment van het dynamisch slavernijmonument hebben geleid. Met u spreek ik het vertrouwen uit dat het een succes zal worden.

De Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen,

dr. F. van der Ploeg

**Convenant afgesloten op 13 mei 2003 tussen het
Nationaal instituut Nederlands Slavernijverleden en erfenis (NiNsee)
en het Landelijk Platform Slavernijverleden**

Inleiding

Convenant tussen Stichting Nationaal instituut Nederlands slavernijverleden en erfenis (NiNsee) en de stichting Landelijk Platform Slavernijverleden (LPS)

Op 7 december 2002 hebben de besturen van de Stichting Nationaal instituut Nederlands slavernijverleden en erfenis (NiNsee) en de stichting Landelijk Platform Slavernijverleden (LPS) te Rotterdam in het Congrescentrum Engels, een gezamenlijk overleg gevoerd over het komen tot een duurzame relatie tussen NiNsee en het LPS. Belangrijke afspraak op 7 december 2003 was dat de voorzitters van de beide stichtingen Mr. M.D. Winter en mevrouw Drs. B.A. Biekman overleg zullen voeren, dat moet leiden tot de formering van een werkgroep die het samenwerkingsconvenant moet voorbereiden. E

Op 19 februari 2003 hebben de voorzitters zich gebogen over de onderwerpen die in een dergelijk convenant geregeld moeten worden. Na de bereikte overeenstemming ten aanzien van tekst en onderwerpen is door de voorzitters besloten het onderhavige convenant ter beraadslaging en vervolgens besluitvorming voor te leggen aan de gezamenlijke besturen.

In de bespreking van 22 februari 2003 is door beide partijen uitvoerig ingegaan op het concept-convenant. Afgesproken is om na het doorvoeren van overeengekomen tekstwijzigingen en/of aanvullingen de formalisering van het convenant op het niveau van het dagelijks bestuur af te handelen. De onderhavige tekst is de gewijzigde versie die ter goedkeuring en ondertekening aan de dagelijkse besturen van beide partijen is voorgelegd.

NiNsee, rechtsgeldig vertegenwoordigt door de heer Dr. Edgar E. Campbell, voorzitter enerzijds

EN

LPS, rechtsgeldig vertegenwoordigt door mevrouw Drs. Barryl A. Biekman, voorzitter, anderzijds

• **KOMEN HET VOLGENDE OVEREEN:**

I. UITGANGSPUNTEN

- ⊗ dat het in het belang van beide stichtingen is te komen tot een formalisering van de wederzijdse verantwoordelijkheden, taken, betrokkenheid en inzet ten aanzien van de ontwikkeling, positionering en verankering van het Nationaal instituut Nederlands slavernijverleden en erfenis, NiNsee;

I. DOEL VAN HET CONVENANT

1. Het tot uitdrukking brengen van de wil en noodzaak met elkaar tot een goede en formele samenwerking te komen en het bewerkstelligen van een concrete uitvoering daarvan, op de in artikel III van deze overeenkomst aangegeven onderdelen;
2. Het bewerkstelligen van een goede verstandhouding tussen de besturen van NiNsee en het LPS;
3. Het gezamenlijk verrichten van inspanningen om te komen tot een adequate betrokkenheid van de achterban van de nazaten van de slachtoffers van het Nederlandse slavernijverleden;
4. Het leveren van een bijdrage aan de ontwikkeling van de verschillende domeinen en activiteiten van NiNsee.

II. AANPAK

Op basis van de jaarplannen van beide stichtingen wordt, voorzover mogelijk, van te voren aangegeven waar samenwerking in het lopende jaar gewenst is. De samenwerkingsgebieden in artikel III zijn hiervoor het vertrekpunt. Minimaal 1x per jaar vindt derhalve een gezamenlijk afstemmingsoverleg plaats op bestuurlijk niveau. Daarnaast worden er van te voren gezamenlijke overleggen (afhankelijk van het doel van het overleg op bestuurlijk en/of op managementniveau) overeengekomen ter voorbereiding, afstemming en coördinatie van werkzaamheden en/of activiteiten.

Het samenwerkingsprogramma, te beginnen met het jaar 2003, wordt ter goedkeuring voorgelegd aan de beide besturen, alsmede ter kennisneming gezonden aan het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen en de gemeente Amsterdam

Van elke activiteit, werkopdracht (hetzij in projectvorm of anderszins) wordt een plan gemaakt dat aan de geldende criteria voor een zogenoemd projectplan voldoet: wat is de vraag, welke oplossing en/of product wordt beoogd, wat zijn de kwaliteitseisen, hoe vindt toetsing plaats, wanneer vindt oplevering plaats, wie is verantwoordelijk, wat is het budget.

III. SAMENWERKINGSGEBIEDEN

De samenwerkingsgebieden volgen de domeinen zoals in "Nu aan de slag" vermeld en competentiegebieden waarop het LPS in de afgelopen tijd bewezen heeft deskundigheid over te beschikken.

Domeinen
Educatie,
Onderzoek,
Documentatie,
Museaal

Competentiegebied

Deskundigheidsbevordering;
Expertmeetings;
Netwerkvorming;
Historische momenten, diverse feestelijkheden w.o. 1 juli herdenking en viering;
Grass roots ontwikkeling;
Internationale dimensie slavernijverleden.

IV. VOORTGANG EN EVALUATIE

De besturen van NiNsee en het LPS communiceren periodiek met elkaar over de voortgang van de uitvoering van het convenant. In elk geval wordt jaarlijks een verslag uitgebracht over de activiteiten en/of werkzaamheden die gezamenlijk en/of in opdracht van NiNsee zijn uitgevoerd. Het moment van het uitbrengen het verslag wordt tevens benut als evaluatiemoment.

V. LOOPTIJD VAN HET CONVENANT

De looptijd van dit convenant wordt bepaald op vier jaar en eindigt derhalve vier jaar na datum van ondertekening van deze overeenkomst, tenzij anders door beide partijen in die periode wordt overeengekomen. Indien binnen deze periode andere vormen van samenwerking, buiten de bovengenoemde, aan de orde komen, kunnen partijen daarover nadere afspraken maken.

VI. BESLECHTING VAN GESCHILLEN

Partijen komen overeen dat in het geval van verschil van inzicht en/of mening over de uitvoering van dit convenant, in 1^e instantie nader overleg zal plaatsvinden tussen de voorzitters van besturen. Indien nodig zal een door de besturen aan te wijzen commissie de desbetreffende voorbereidingen treffen. In 2^e instantie kan gebruik worden gemaakt van een aan te wijzen onafhankelijke deskundige. Dit ter beoordeling van de besturen.

VII. WIJZIGINGEN

De bepalingen van het huidige convenant kunnen worden gewijzigd door een uitwisseling van brieven tussen beide besturen van NiNsee en LPS.

- ☞ ⚡ dat ten behoeve van het optimaal aanwenden van de in de afgelopen periode opgebouwde en verzamelde kennis en expertise ten aanzien van het slavernijdossier door het LPS een officiële erkenning dient uit te gaan;
- ⚡ dat het in het belang is van de diverse bij het LPS aangesloten lidorganisaties de band met het NiNsee een formeel karakter te geven;
- ⚡ dat aan lidorganisaties een duidelijk signaal wordt afgegeven dat op collectieve wijze en eendrachtig aan gezamenlijke belangen wordt gewerkt;
- ⚡ dat de diverse bij het LPS aangesloten lidorganisaties mede het cement en het fundament vormen voor de verankering van NiNsee in de multiculturele samenleving;
- ⚡ dat aan overheden, instanties, instituten en andere bij het slavernijdossier betrokken organisaties in de samenleving een duidelijk signaal van een logische wederkerige relatie gegeven dient te worden.

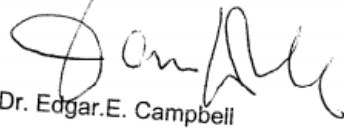
- 0 A. LPS geeft de samenwerking vorm op basis van en/of door middel van:
 - Expertise overdracht;
 - Aanspreken van het eigen netwerk, nationaal en internationaal;
 - Advisering;
 - Mobiliseren van de lidorganisaties t.b.v. NiNsee activiteiten;
 - overige manieren door NiNsee aan te geven en binnen het bereik van LPS.
- 0 B. NiNsee geeft de samenwerking vorm op basis van en/of door middel van het bieden van:
 - faciliteiten, materieel en immaterieel, op projectbasis af te spreken;
 - overige manieren, door NiNsee aan te geven, ten behoeve van het goed vervullen van de samenwerking.

* VIII **INWERKINGTREDING**

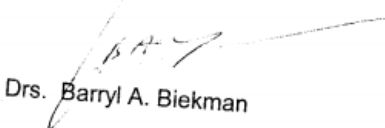
Het onderhavige convenant treedt in werking op de datum van haar ondertekening door beide partijen.

Aldus overeengekomen en in tweevoud ondertekend te Utrecht op 13 mei 2003.

Voor het Bestuur van NiNsee

Dr. Edgar.E. Campbell

Voor het Bestuur van LPS

Drs. Barryl A. Biekman

--PERSBERICHT--

Afrikaanse mannen in de Diaspora hoofdrol op Verdiepingsconferentie

Tien jaar Stichting Nationaal Monument Nederlands Slavernijverleden

Den Haag, 12 maart 2010 – **De Stichting Nationaal Monument Nederlands Slavernijverleden, ook bekend als het Landelijk Platform Slavernijverleden (LPS), bestaat tien jaar. In dat kader organiseert de stichting op zaterdag 27 maart 2010 een verdiepingsconferentie met als thema 'Afrikaanse mannen in de diaspora, opvoeding en Extended Family'.**

Wat denken, voelen en willen Afrikaanse mannen in de Diaspora? Hoe denken zij over de stereotype beelden en anekdotes die over hen bestaan en welke rol spelen zij binnen het opvoedings - en emancipatieproces? Afrikaanse mannen in de Diaspora zijn aan zet op deze historische verdiepingsconferentie waarin zij de hoofdrol spelen. Beleidsmakers, vertegenwoordigers van (zelf) organisaties, onderwijsinstellingen en jeugdhulpverleners met een Afrikaanse Diaspora - achtergrond filosoferen over hun rol als vader, partner en opvoeder binnen het gezin, binnen de context van Extended Family en de maatschappij. Zij spreken zich uit over de wijze waarop de maatschappij waarin zij leven hen waardeert. Zij buigen zich over urgente thema's waarmee Afrikaanse jongeren in de Diaspora dikwijls mee kampen zoals gebroken gezinnen, vroegtijdig schoolverlaten, tienerzwangerschappen, criminaliteit en werkloosheid.

Datum: zaterdag 27 maart 2010.

Tijd: 12.30- 18.00 uur.

Plaats: Congrescentrum Engels.

Adres: Stationsplein 45 te Rotterdam.

De toegang is gratis. Voor aanvullende informatie, programma en (verplichte) registratie wordt verwezen naar de website www.lps-10jaar.nl

Conferentie programma

De verdiepingsconferentie die onder leiding staat van Dagvoorzitter, **Dhr. Ronny Lemmers** bestaat uit een plenair gedeelte met mevrouw **Dr. Renata de Bies**, verbonden aan de Anton de Kom universiteit Republiek Suriname als hoofdspreker. Ook zullen **Drs. Jeanne Henriquez** (Curaçao), **Dhr. Ramon Hooplot** (Suriname) en **Drs. Hannah Belliot** een inspirerende bijdrage leveren. Daarnaast zijn er vijf werkgroepen die eveneens door prominente personen worden begeleid. Deze zijn 'Onderwijs en Arbeidsmarkt', 'Eenoudergezinnen en Opvoeding', 'Jeugdcriminaliteit en Opvoeding', 'Zelforganisaties en Opvoeding' en de 'Algemene werkgroep'. Deze laatste werkgroep is alleen voor Afrikaanse mannen in de Diaspora bestemd en staat onder leiding van **Andrew Makkinga**.

De resultaten van de conferentie worden in een rapport verwerkt dat aan gezinnen en zelforganisaties beschikbaar wordt gesteld. Verder dienen de resultaten als (beleids)aanbeveling aan verantwoordelijke overheidsinstellingen en ministeries betreffende de verschillende thema's van zorg, onder andere op het gebied van 'Jeugd en Gezin', 'Onderwijs', 'Sociale Zaken', 'Welzijn', 'Integratie' en 'Mensenrechten & Antiracisme beleid'.

De Conferentie wordt mede mogelijk gemaakt door het ministerie van WWI

Achtergrondinformatie LPS

De Stichting Nationaal Monument Nederlands Slavernijverleden – het Landelijk Platform Slavernijverleden (LPS) - werd op 8 december 1999 officieel opgericht. Het LPS heeft in haar 10-jarig bestaan, belangrijke prestaties geleverd die een grote impact hebben gehad op de Nederlandse multiculturele samenleving en hebben voor Nederland op het gebied van (internationale) mensenrechtenpolitiek en beleid een grote rol gespeeld. Twee belangrijke prestaties zijn het Nationaal Slavernij Monument in het Oosterpark te Amsterdam en het Nationaal Instituut Nederlands slavernijverleden en erfenis (NiNsee). Het LPS heeft op vruchtbare wijze samengewerkt met ministeries van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en Integratie en ministeries van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen om voornoemde feiten te realiseren.

Naast de verdiepingsconferentie wordt het tienjarige bestaan van het LPS luister bijgezet met een Publicatie 10 jaar LPS, onder andere over de effecten van 'herdenken en verwerken' en de uitgifte van de Rosa Parks Emancipatie Award, gekoppeld aan de Eerste Rosa Parks Lezing in 2011. 2011 is het jaar dat de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties, in het kader van de Durban Review 2009, heeft verklaard als "**Internationaal Jaar voor Mensen van Afrikaanse Afkomst**" (A/Resolutie/64/169).

--EINDE PERSBERICHT--

Stichting Nationaal Monument Nederlands Slavernijverleden
Landelijk Platform Slavernijverleden

Programma Verdiepingsconferentie 27 maart 2010
"Afrikaanse mannen in de diaspora, opvoeding en Extended Family"

DAGVOORZITTER: De heer Ronny Lemmers

12:30 tot 13:30 uur Registratie en ontvangst met koffie, thee en snack

13:40 tot 14:10 uur Sessie 1

- **Libation** mevrouw **Marianne Markelo**
- **Welkomstwoord** door de heer **Alex Walle**, vice voorzitter/secretaris LPS
- **"LPS in historisch perspectief"**, een korte terugblik, mevrouw **Drs. Barryl A. Biekman**, voorzitter LPS
- **Officiële Opening** door mevrouw **Drs. Lilian Truideman**, Consul Generaal van de Republiek Suriname in Nederland
- Korte reactie van directeur NiNsee, **Dr. Artwell Cain**
- Intermezzo door de heer **Walther Palm**, voordrachtskunstenaar

14:15 tot 16:45 uur Sessie 2

Deze sessie start met een **"Set the Tone"** Toespraak door Mevrouw **Drs. Hanna Belliot** (Onderwijskundige, voormalig wethouder Stadsbestuur Amsterdam en voormalig Stadsdeelvoorzitter Amsterdam Zuid Oost)

Gevolgd door drie presentaties en gelegenheid tot het stellen van vragen

1) Mevrouw **Dr. Renata de Bies, hoofdspreker** (Anton de Kom Universiteit Republiek Suriname), zal in historisch perspectief inzicht geven over de rol van het gezin (Black Family/Building for Eternity) binnen veranderende samenlevingen. Verschillende gezinstypen zullen worden belicht en de betekenis van het gezin en de familierelaties voor de emancipatie en het opvoedingsproces binnen de Afrikaans-diaspora context. Er zal tevens inzicht worden gegeven over de verschillen voor wat betreft de Europese/Nederlandse traditie. Een Klein wetenschappelijk onderzoek maakt integraal deel uit van deze hoofdpresentatie. Dit onderzoek vormt de basis voor vervolg (fundamenteel) onderzoek.

2) De heer **Ramon Hooplot (Suriname)**, zal het thema benaderen vanuit de Afrikaans Surinaamse traditie met als rode draad de verschillende conferentie thema's.

Stichting Nationaal Monument Nederlands Slavernijverleden
Landelijk Platform Slavernijverleden

3) Mevrouw **Drs. Jeanne Henriquez (Curaçao/Oprichter/directeur Tula Museum Curaçao)**, zal het thema benaderen vanuit de Afrikaanse Antilliaanse/Arubaanse traditie met als rode draad de verschillende conferentie thema's.

16:45 tot 17:15 uur Sessie 3 Werkgroepen

Tijdens deze sessie krijgen deelnemers de gelegenheid om met elkaar in discussie te gaan over de verschillende thema's, conclusies aan te verbinden en aanbevelingen te doen.

17:20 tot 18:00 uur Sessie 4 Plenaire Terugkoppeling, Paneldiscussie en Sluiting

Tijdens deze plenaire sessie worden uitkomsten en conclusies van de workshops gepresenteerd. Vooral de beleidsaanbevelingen en uit de werkgroepen naar voren gekomen eventuele projectideeën worden hier op hoofdlijnen geschetst. Verder worden afspraken gemaakt over het vervolg.